

www.kitapsevenler.com

Merhabalar Buraya Yüklediğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna Dstinden Görme Özürlüler Dçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahafılar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılmaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, brail

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılmaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi İşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Not bu kitaplar Görme engelliler için taranmış ve düzenlenmiştir. Tarayan

Hasan Uslu elhasenu@gmail.com

Necip Fazıl Kısakürek _ Rapor Cilt2 Necip Fazıl Kısakürek

Rapor HOCA ÜVEYS KÜTÜPHANESİ b.d. yayınları

22 içimiz

• «b. d. Yayınlan» sahibi : Mehmed Ktsdkürek' • Kapafc, desen ve kompozisyonu : Mehmed Ktsdkürek • Her hakkı mahfuz ve «b. d. Yayınlanana aittir

• Adres : Alayköşkü Caddesi 2-4 Cağaloğlu/İst. • Dizgi-baskı : Özkaya Matbaacılık, Ekim 1976

KARAR «Rapor 1» çikalı birkaç mevsim geçti. Bu arada köprü altından geçen sular bize nice (mesaj) lar taşıdı ve «Büyük Doğu» mevzuunda şu son kararı telkin etti :

— «Büyük Doğu» çıkamaz! Onun, günlük, haftalık, aylık vesaire, bunca kötü özentileri ve taklitçilerinin ortalığı marsık dumanına boğduğu ve bir türlü alevlenemediği hen-gâmede, o, mücerret bir ışık fıskiyesi ve münezzeh bir fikir çakıntısı gibi, bulutların üstünde ve kitaplık tecelli plânında kalmalı ve yere inmemelidir. Günlük hadiselerin, patlamış (kanalizasyon) boruları halinde meydan yerini pisliğe boğduğu şartlara karşı da ana dâvanın müdafaalarını ve temizlik işçiliğini işte bu «Rapor» larla yürütmeli ve sağlı, sollu, topyekûn verim gücünü kaybetmiş bu diyarda, muhteşem bir (solo) ve sultanî bir inziva (yalnızlık) edasına bürünmekten başka yol tanımamalıdır.

Evet; karar budur; ve artık müzminleşen bünyeleşen bu vaziyet karşısında başka her davranış helak olmaya mah-kûmdur.

BUZ DAĞ» VE... Teşbihimiz eski: Tam 33 yıl öncesinden başlayarak küfür buz dağınyı yepyeni bir nefes; ve Dslâmdan gayrı tek hüviyeti olmaksızın dünya çapında bir (ideoloji) havasiyle hohlama hohlama eriten «Büyük Doğu», nihayet, dâva arsa-sını çamur deryasının kapladığına ve her şeyi dibe çekici bir bataklık ikliminin doğduğuna şahit olmuştur.

Acıların acısı'... Vâkıâ bu bir hilkat kanunudur; safkan Dngiliz atı Arap atından aldığı aşî tesiriyle kıvamını buluncayadek nice ör-nekleriyle bugünküler arasında, kerpiç ev ve billur köşk farkı vardır. Su borusu ilk açılışında bulanık cereyana yol verir. Fakat bizim durumumuz öyle mi ya?.. Misallerimiz-deki hikmetler, bir oluşun, olduktan sonraki tekâmüllerine işaret... Bizdeyse oluş tam yerine geldikten sonra onun (dejenere) edilişi, tereddiye uğratılışı... Bir nevi eski «Ta-vâif-i Mülûk» şeklinde istiklâl ilân etmeler ve yol ameleli-ğinden ayrılıp herbiri kendi yolunu çizme ve açma gayre-tinde mühendislik ve kâşiftik sevdasına kapılmalar...

TASLAKLAR Taslaklarımız üç sınıf : 1 — Sâf fikir, ilim ve edebiyatta taslakları... Bu şube-ye bağlı olmak da, ellerine (Don Kişot) un uyuz atı şeklin-de birer neşir organı geçiren yel değirmeni avcıları... Ana-dolu'nun bazı yerlerindeki masum, heveskâr ve iddiasız tecrübeler müstesna, Dstanbul ve Ankara gibi büyük mer-kezlerde, güya bizden, bazı günlük gazetelerle birlikte sü-rüngen hayatı yaşayan bu (argon) lar arasında, kendilerini yeni bir nesil yağurmuş olmak derecesinde görenler ve «bütün Dslâmî hikmet eserleri kaybolsa kendi tek sahiple-

rinin her şeyi ihyaya yeteceğini» iddia etmeye kadar giden-ler vardır. Ruh tababeti, böylesine, vasıf bulmaktan âcizdir. Vaktiyle «Büyük Doğu» ışığı etrafında, kanatlan tutuşasıya kavisler çizen bu pervanelerin şimdi kara sinekler gibi ışık-tan kaçmaları, kurbağa dilini Türkçe saymaları, insana ancak sayıklamalarda musallat ruh ve mâna ihtilâllerinden kopma sesleri alt alta dizmeye şiir demeleri, üstelik islâmî tefek-kürde nefslerjne «yenileyici» payesini kondurmaları okur-yazarları çoğunlukla geri zekâlı bu memlekette tımarhane-lik bir levhadır.

Bunlar arasında «Müçtehid Taslakları» bahsinde ayrıca dokunacağımız öyleleri vardır ki, ne Doğu, ne Batı, hiçbir irfan sofrasından pay almadıkları halde «onbaşı kültü-rü »nden ibaret kafa hamulelerine bakmayıp üstüste kitap-çıklar çırpıştırmakta, ruhen «amîk fakrüddem-derin kansız-lık» illetine giriftar olmalarına rağmen insanlığa kan dağıt-maya kalkışmakta; «iktisadî, içtimaî, şu, bu anlayışımız» edası makamı ifadesiyle islâm nizamına vekâletnamesiz ve icazetsiz avukatlık etmektedir.

Ona ve benzerlerine demek lâzımdır ki : — Ayol; sen bu dâvayı anlamak şöyle dursun, anlaya-mayacağını anlamak için, büyük bir velînin tabiriyle «top-rak ve kepeği karıştırıp bütün bir ömür yemelisin!»

Dradesiz hükümet, samimiyetsiz politikacı, jandarmasız edebiyat, bekçisiz dil, zabıtasız ilim, inzibatsız mektep, bil-gisiz profesör, murakabesiz piyasa, dizginsiz (enflâsyon), otoritesiz din hükümleri ve her türlü ruhî, ahlâkî, idarî ve siyasî kargaşalık devrinde bu tip insanlar, eğer muhitlerin-de küçük de olsa menfi cereyanlara yol açma mevkiinde olmasalar ve cinslerini üretme tehlikesini arzetVneselerdi, lepiska saçta bir kepek zerresi kadar kıymet dışı şahıslarını hatırlatıcı herhangi bir işarete değmezdi:

Fakat!.. 33 yıllık bir kanal açma emeği sonunda bugün milyonluk bir gençliğe mal ettiğimiz büyük akım ve akının

gün belediye dairelerinde kıyılan nikâhların çoğu — süt akrabaları arasında evlenmeler, iki şahidin de kadın olması gibi bazı istisnaları bir tarafa — Dslâm hukuku bakımından da muteber bir evlenmedir.»

Dçinde, Allah huzurunda, Allahın emri ve Resulünün kavli Şuur ve ilâni bulunmayan her evlenme
Dslâm indinde bâtil ve herhangi bir çiftleşmeden farksız olduğuna göre, rejim hesabına ne söylenirse
söylensin, fakat din adına böyle bir fetva nasıl verilebilir? Öyleyse, çorap

üzerine mesh vermeyi caiz gören (El merdud) Mevdûî Efendi gibi, abdest almaya sadece manevî bir temizlik gözüyle bakıp «serçe parmağını suya daldırmak kâfidir!» diye düşüneceklere, yahut da her şeyi maddî temizlikte toplayarak niyet ve şuuru; iptal ve ayrı ayrı mâna ve sırların şifresi abdest ve ibadet hareketlerini lüzumsuz addedeceklere yol açılmış olamaz mı? «Baîdullah» sıfatını yakıştırdığımız Hamîdullah da aynı kafa yapısının adamı değil midir? O da, Allahın kudretini pazarlığa çekercesine mîracı sadece rüya ve ruhanî bir seyahatten ibaret farzedip cismanî tarafını inkâr edenlerden olmamış mıdır? Ruhlarında zerrece (mistik-sırrî) bir nasip bulunmayan bu kafalara, şeriâtın, içli ve dışlı tek cüz'ünü feda etmez bir bütün olduğu ve hiçbir aklî teftiş ve muayeneye çekilemeyeceği nasıl izah olunabilir? Bu izahı Dmam-ı Gazalî yapmış, ama ne çare ki, nasipsizliği ortadan kaldıramamıştır. Ona ancak Allah kaadir... 3 — Şeyh ve mürşid taslakları...

Kısa keselim: Bunlar günümüzde (damping) halinde-dir. Türk lirası kadar, ucuzlamış halde... Erzurumlu Dbrahim Hakkı'ya sorarsanız, 40 lokma ekmekten 1 damla kan, 40 damla kandan 1 damla menî olur; 40 damla menîden 1 damlası tutar, 40 tutandan 1 damlası rahimde gelişir, 40 gelişinden 1 tanesi doğar, 40 doğandan 1 tanesi olgunluk yaşına erer, 40 erenden 1 tanesi istidatlı çıkar, 40 istidatlıdan 1 tanesi tarikate girer; 40 girenden 1 tanesi orta, 40

ortadan 1 tanesi yüksek, 40 yüsekten de biri irşada salih... Kurduğu nispeti aşağı yukarı ifadeye çalıştığımız Dbra-him Hakkı Hazretlerinin bu ölçüsünü sadece bir çetinlik remzi diye ele almak ve 40 mürşidden de yalnız birinin kutup olabileceği hesabıyla gerçek velînin kaç lokma ek-mekten meydana gelebileceğini hayal etmek güzel olur.

Allah hiçbir devri boş bırakmamıştır ama, günümüzün, herbiri tasavvuf pazarında sergi kurmuş ve göz plânına çıkmış şeyhlerini, en aşağı onda dokuziyle, kulaktan ve kitaptan kapma velîlik tavır ve edaları içinde birtakım hok-kabazlar kabul etmekte hatâ yoktur.

Asıl dâvamız bu gibiler olmadığı, içtimaî fikir meydanaında perende atmaya kalkışanlar olduğu için, onları mane-viyat ticaretlerinde inananlariyle baş başa bırakalım ve hük-mümüzü basalım : Biz tam 40, Büyük Doğu'dan beri 33 yıldır o zamanın parasiyle ayda 500 bugünün kıymetiyle de 50.000 lira gelir sağladığımız Banka müfettişliğinden ayrılıp ve hocalıktan kovulup, ekmeğimizi, sağlığını, haysiyetimizi, babadan kalma eşyamızı, her şeyimizi feda ederek ve hiçbir zaman ve mekânda maddî kazançla Allah tarafından imtihan edilme-yerek, Allah ve ahlâk demenin resmen yasak olduğu ve bugünkü (parazit) lerin tahtakurusu sürfeleri halinde de-liklerinde uyuduğu demlerde, çıplak tahtalı evimiz ve akrep yuvası zindan arası giriştiğimiz mücadeleyi ve gökdelen şeklinde kurduğumuz ideolocya binasını, şu tereddî man-zarasına şahit olmak için mi yaptık?

Hayır; asla ümitsiz değiliz; Hak bize ihsanını lütfetmiş ve yüzde yüz hasbî ve samimî, milyonluk bir yüksek tahsil gençliğinin 24 ayar altın halinde kalıplarımızda şekillendi-ğini dünya göziyle göstermiştir. Bugün aralarında profesör-ler, öğretmenler, yüksek mühendisler, memurlar ve mil-let vekilleri, hattâ Bakanlar bulunan bu gençliktir ki, özle-diğimiz, ruhî, ahlâkî, harsî, siyasî, idarî disiplini kuracak

8 içtimaî, iktisadî, ve aziz dâvamızı, parti olsun, kürsü olsun, meydan olsun, basın olsun, minber olsun, kitap olsun, sefil

harcamalardan kurtaracaktır. Bunun için de, kalbten başlayarak dil ve elle muaz-zam bir aksiyona

geçmenin yollarını aramaktan ve uykuda bile onu düşünmekten başka usul yoktur.

DKD KURTARIŞ VE KURTULUŞ

Dışımız

yük Mlu.dj™^ ,**.£ ^bu vatan, bünyesi içinde bir silkinişi r yekpâreleniş... rinde oynatan f birler ve kadro a ak arş, b, y p^ ^ Ondan sonra nöbet büyük kurtuluş ^V

üşahedeyle başlayalım ... mü

^M^ I fikirde tek metod,

VAZDYET Demin, «Taslaklar» bahsinde öz kadromuzu belirtmek için hep «nefy» edatlariyle giden uzunca bir cümle kulla—nırdık. ŞDmdi de bu cümleyi, bazı ilaveleriyle, memleketi ifade etmek için rahatça kullanabiliriz.

Bu cümleyi, her şeyi belirtmesi ve bütün eksikleri g^s-termösi bakımından, gözü iyice tırmalaması için, son moda şiirler gibi alt alta ve majüskülle yazabiliriz':

SIHHATSDZ DEVLET (Uzunlar yanlış dikilmiş) OTORDTESDZ MECLDS (Kanun koyma hakkı engelli) DRADESZ HÜKÜMET (Hak ve kudretinden gafil) GÜDÜMSÜZ MDLLET (Seçimden seçime hatırlanan) SAHDPSDZ CEMDYET (Hiçbir gayeye bağlı değil) TEMELSDZ PARTD (Ddeal aşkı yerine iktidar h'ırsı) FDKDRSDZ BASIN (Fuhş albümü, hava-cıva panayırısı)

ZABITASIZ DLDM (Şarlatanlık ve aparma marifeti) BEKÇDSDZ DDL (Kurbağaları bile güldürür)

JANDARMAS1Z EDEBDYAT (Ne münekkit, ne ölçü) DNZDBATSIZ MEKTEP (Yeniçerilik talimgahı)

11 10 GIDASIZ ÖĞETMEN (Beslemeye memur aç adam) EHLDYETSDZ PROFESÖR (Sırmalı cehalet cübbesi) SAMDMDYETSDZ POLDTDKACI (Hakikat kalpazanı demagog) MURAKABESDZ PDYASA (Dhtikâr ve çapul üniversitesi) DDZGDNSDZ ENFLÂSYON (Masraf açığının karşılıksız senedi) DSTDNATSIZ SANAYD (Makine ve ana temel anlayışı yok) HEDEFSDZ BANKA (Hedefi halkın parası) ADALETSDZ PATRON (Servet birikim küpü) DNSAFSIZ DŞÇD (En zalim patronlardan daha zalim ellerde) MEMURDYETSDZ DNSAN GÜCÜ (Memuriyet dış ülkelerde) HUDUTSUZ RÜŞVET (Vazifelinin tek geçim faktörü) KORUYUCUSUZ DDN (Dalkavuk Başkanlar ve taslaklar meydanı) DDRAKSDZ MÜSLÜMAN (Agora'dan kovulmuş, camie tıklmış)

Herbiri kitaplık çapta tahlil ve teşrike muhtaç bu 24 adet terki bî ve telhisî maddenin tek cümlede ifadesi de şöyledir :

Ruh ve fikir, ilim ve irfan, ahlâk ve vicdan, zevk ve terbiye, fert ve cemiyet, kiyaset ve siyaset, metod ve sis—tem, idare ve inzibat, maliye ve iktisat, tarih ve anâne, din ve mukaddesat, her sahada müthiş bir tereddî, çöküş ve eriyiş... Ve duvarlarda, Yedikule surlarından cami kapıları—na, Dolmabahçe sarayı cephesinden türbelere, bütün çalış—ma ve oturma yerlerine, asfaltilara, tabelâlara, kilometre ve mezar taşlarına, kurbağa diliyle (dikey ve yatay) nerede bir zemincik varsa oralara kadar bu çöküş ve eriyişin Han—cısı müstekreh yazılar... Yarın bu kustum yazılar idare âmir—lerinin alınlarına ziftle karalanacak olursa şaşmayın! Dş bu hale gelmiştir!

LEVHALAR VE MÂNALAR Bünye emrinde bünye kontrolü ve adaletsiz kuvvete toplu mukavemet

cihazı sendika, bazı istirmarcılar elinde.

bünye kaatili mikrop yuvası olmuştur.

Hak arama vasıtası grev, hakkı kökünden baltalayıcı siyasî şantaj davranışı haline getirilmiştir. Allahın, zaman dairesi üzerinde incecik bir çizgiyle her ân dönüşü izleyerek ve nöbet değiştirerek zamanı fethetmesi için yarattığı sonsuzluk bayraktarı gençlik, şimdi, iman, vecd ve heyecan gıdasızlığı yüzünden birbirini yiyen yamyamlara döndürülmüştür.

Kimse bu neticenin mes'ullerini son 50 küsur yıl içinde aramaz, kabahati rejimde bulmaz ve solcu fikir yamyamlarının tepesine kılıçla inilmez.

Hükümet sitesinde, idare merkezinin anahtarını kuşağına asmış ve halk hizmetlerinin vekâletnamesini külâhına takmış bir Belediye Reisi çıkar, resmen ve alenen Nâzım Hikmet'in vatan dışı leşine vatan toprağını serper, «beni Stalin yarattı!» diyen adamın yarattığı olmayı kabul eder, nihayet şehrini müzahfârat deryasında boğdurmaya kadar gider de hâlâ hak ve kanundan, selâhiyet ve imkândan bahsedilir ve kulağından tutulup tek sorumlusu olduğu çöplerin içine atılmaz ve lâklâkasında devam ettirirler.

Demokrasi anlayışını, mikrop, ilâç, ateş, su, küfür, iman, bütün zıtları bir arada çalkalayıcı bir (kokteyl)e bağlayan devrin TRT'si, el değiştire değiştire, taraf tutmakla suçlandıkları ve zor-belâ alaşağı edebildikleri mahut tipin idaresinden beter hale getirilmiştir.

O ve yoldaşları iman ve Dslama (ekran) larını kapatmışlardı; bunlarsa açtıkları (ekran) üzerinde iman ve Dslâm adına ne kadar yanlış varsa hepsini birden yığınlaştıran ve tek bedî ölçüsüne, (estetik) fikrine, telkin büyümesine âşinâ olmayan ve iyi niyetten ileriye geçemeyen profesör efendiler...

Parti, ilk kuruluşu «Genç Osmanlılar» örneğinden beri hep yerinde bayat bir folluk yumurtası gibi «Batılılaşma, çağdaş uygarlık, ilkeler, ülküler, gerçekçilik, kalkınma, sa-

13 12 nayileşme, aşırı uçlara karşı koyma» gevelemeleri dışı, zırnık miktarı ideolocya haysiyeti gösterememiştir. Aralarında, Batının işporta eşyası ve yerli bir mamul olmak değerini hayal ettiren model ise «Taslaklarımız» bahsinin bu sahada «düşük çocuk» ve «dâvayı köstekleyici ve harcayıcı teşek-kül» olmaya doğru gitmenin bizce kara habercisidir. Dâva yolunda hiçbir çıkış yapamayan, hükümete girmekle hükümetin bütün acz ve ihmalleri yanında yer almaya mecbur bulunan bu Partinin, makina ve fabrika vakıası üzerinde hiçbir hikmet çilesi çekmeksizin işi hayalî yatırımlara dökmesi ve 500 milyarlık yatırım programlarından dem vurması, eğer hayâl gerçekleşecek olursa (enflasyon) un nereye varacağıının ilânıdır. O da değil!.. Yatırım boyunca Türk parası derece derece düşeceğine göre bu projeye, en aşağı 20 milyarlık ilâvesiyle on trilyon (rakamla 10.000.000.000.000) lira lâzım. Çocuk uçurtmasıyla Merih'e mi gidiyoruz? Ne gün bir nefis, memleket ve dünya murakabesine kavuşacağız?

Nihayet bu memlekette küfrü, Türk'ün ruh köküne ihaneti tunç kolonlar halinde rekzetmiş ve tam 27 yıl ruh ve ahlâk talancısı bir eşkıya çetesi rolünü oynamış malûm Parti... Onu solcu bir (Voronof) aşisiyle gençleştirmek ve halkın unutkanlığından faydalanıp göze yeni ve taze görünmek taktiğinde, acemi şair ve usta (demagog) bir lide-rin idare ettiği, hak ve hakikat bakiresinin ırzına geçme

müessesesi... Bütün dolapların çıkırığı onun elindedir; ve bir talebe - yurdunu bile kapatırken ter döken hükümet, hakkı kökünden kazanmak olan bu Partiye bir şey yapamaz.

Bir Partinin lideriyle hükümet Başkanı, şöyle bir (diya¬ log) tuttursalar yeridir; v

Her zaman söyledikleri gibi: — Hükümet yok!

— Var! — Yok!

— Var! — Eğer olsaydı Halk Partisini, yani bizi kapatmanın çaresini bulurdu!

Şimdi söylesin karga burunlu genç lider : — Hükümet, olsun mu, olmasın mı? Geçelim!

Öbürlerinden bahsetmeye değmez... Hükümet Partisiy-se, öteden beri mühürlediğimiz teşhis içinde: Renksiz, rayi-hasız, tadsız, tuzsuz, şekilsiz, maksatsız, hamlesiz, gayretsiz gününü gün etme tezgâhı...

Kanunların Anayasa modeline uygun olup olmadığını muayene vazifesinden öteye bir selâhiyeti olmayan Mah-kemeye niçin «kanun koyucusu sen misin, Meclis mi?» diye sorulmaz? Niçin; sadece alt kademelere mahsus muamele haksızlıklarını düzeltmek memuriyetindeki Danıştay, siyasî hükümet tasarruflarına kadar el atar da «devlet politikası sana mı, hükümete mi ait?» diye bir ihtara hedef tutulmaz? Bu, zirvesi üzerinde tepetaklak muvazene ehramını kim ve ne gün yerine oturtacak? Bu dünyada her şey sınır mese-lesine bağlı olduğuna göre, hele 1960'dan beri her türlü çiğneyen hadler ne zaman yerli yerine oturtulacak?.. Bu şudur ki, her sahada haddini bilen hiçbir fert, teşekkül ve müessese kalmamıştır.

Gönüldaşlarımız görmektedir ki; bizim yanlısı olduğumuz ve hoşuna gitme gayretini beslediğimiz veya teveccühünü kaybetme korkusuna düştüğümüz hiçbir taraf yoktur. Biz, bütün insanlığı kuşatıcı ve 21. Asır eşiğinde her meseleye devasını gösterici bir ideolocya çapında ve islâmî olanca saffet ve asliyetiyle yeniden bulma dâvasında, sa-dece Haktan yanayız ve onun ebediyen taze kalacak genç-liğini yuğurma ahdindeyiz.

15 14 BU ARADA

«Rapor 1»den beri aylar geçti. Bu arada, dış muhitimize ait hadiseler malûm... Devlet Güvenlik Mahkemeleri mese-lesine ait patırdılar, grevler, cehennemi fiat yükselişleri, canlı insan hedefli poligon talimleri, banka soygunları, Bul-garistan yoliyle Halk Kurtuluş Ordusuna bir orduluk silâh kaçaklıkları, Moskova'nın Türkiye'de ihtilâl ve iç harp ha-zırladığından habersiz bir hava, falan, filân... Bunların kıy-met hükümleri, yukardaki hülâsadan süzülebilir. Hikâyele-rine de ihtiyaç yoktur.

Bize, kendi iç çerçevemize gelince: Şimdilik namluda ve emniyette bir kurşun gibi bekle-yen ve çok şükür, parça ve şımarık davranışlardan çekinen, Anadolu'nun 150 küsur yerinde teşkilâtlı M.T.T.B. çevresin-deki faaliyetler en başta...

Bu biricik, som ve halis, büyük ve merkezî gençlik te-şekkülünün, Dstanbul'dan Van'a kadar tertiplediği «Gençlik Geceleri» ni bir bir dolaştık.

Namluda bir kurşun canlılığını muhafaza etmesine rağmen; evet, her seslenişte ürperdiği yırttığı, manen şahlandığı halde, lâfta ve nazariyede kalmak, aksiyon za-man ve mekânını bulamamak, vaziyete alışmak, tavsamak ve gevşemek tehlikesini de peşinden sürükleyen bu genç-liğe şöyle hitap ettik: Muazzez Dmân Gençliği'.

Bugüne kadar çok lâf ettik! Kelâm, Dlâhî nimet... Ama her ilâhî nimet gibi bir de ters tarafı var... Ya gökleri iki şakkeder, yahut, bir sineğin kanadını bile kıpırdatamaz. Ve işte o zaman, seviyesi lâf olur. Elverir ki, muhatabında, gereken elektrik nâkiliyetini bulsun...

Benim bir tabirim var: «Artık söz yalama oldu!»...

!U Aşınmış yivler üzerinde^şomtfnun, olduğu yerde dönmesi, hiçbir noktaya varamadan zaman boyunca yerinde sayması... Bu hal, fikir, söz ve hareket arası muhteşem elektrik sey-yalesinin, memleketimizdeki elektrik şebekelerine eş, her ân kesikliğini, kopukluğunu, kısırlığını ilân eden en tehlikeli akıbet... Kanıksama hali... Hem fert ve hem cemiyet hesa-bına, böyle! Gafilin ibadeti, memurun rehaveti, cahilin inadı ahmağın rahatı gibi, her ân akamete uğratan fecî bir alış-kanlık, kabuk tutma, kendisini koyuverme hali...

Allahın, mahlûklarına kurduğu bir tuzaktır bu... Dmti-han tuzağı... Bu tuzağa düşmemenin şuuru, ruhumuzda, ateşten şekillerle billûrlaştırmadıkça ne yapsak, ne etsek, ne desek boş!..

Bu dikkat ve şuur, aşkla billurlaşır. Ve aşk yarasının kabuğunu her ân deşmek ve sızısını her ân çekmekle ge-lişir.

Ben Yunus-u biçâreyim, Baştan ayağa yareyim; Gel gör beni aşk neyledi? Buraya kadar söylediklerim, esas derecesinde kıymetli usûl icâbı... Bu hayatî metod ölçüsünden sonra askerî bir kumanda uslûbiyle «doldur ve kapa!» biçiminde ve en sert ve katı realite teması içinde, esasa geçebiliriz.

Evet, «doldur ve kapa!»... Kulağını, içindeki ve dışındaki göklere verip de bu sesi duymayana gerçek müslüman denilemez. Dslâmî 1396 yılının bu nâzik gününde, Türk yurduna ve Dslâm âlemine avaz avaz haykırıyoruz ki, artık silâhımızı

17 doldurup mekanizmasını kapamanın, daha doğrusu namlu-da uyuyan kurşuna hedef aramanın ve her ân tetikte bu-lunmanın zamanı gelmiştir.

Bu silâh manevîdir ve en büyük aksiyonun eşiğinde maddeyle içiçedir. Ve artık ulvî «mücerret»ten adî «mü-şahas»a dönmenin, kıyılarda ve köşelerde âciz âciz derf yanmaktan büyük «ameliye»ye geçmenin ve (Agora)ya çıkmanın hem zamanı gelmiş, hem de mekânı heykelleş-miştir.

Allah Sevgilisinin, Veda Haccinde, Kızıl Tüylü bir deve-nin üstünde, akşam güneşi ufka yaslanıp mercan rengi göz-yaşlarını dökerken, yüzbin sahabîye karşı söyledikleri bir söz var... Bir Dngiliz tarihçisinin «insan kelâmı hiçbir devir-de bu yüksekliğe varamadı!» dediği bir söz...

Şu söz : «— Dşte zaman, devrini yapa yapa, çıktığı noktaya' ulaştı!» Gerçekten kelâm bu noktaya çıkamaz. Bu noktada erir, ışık olur, ahenk olur. Bu sözde, kâinatın, işte o gün, yara-tılış gayesine vardığı, bu gayenin de Dslâm ve Son Resul* olduğu hikmeti pırıldıyor.

Ve işte, esas noktası, muazzez Dmân Gençliği! Şu nokta :

Dslâm takviminin 15. Asrına 4; ve 21. Asra ?,4 yıl kala* bugün, zaman, ana gaye etrafında 1396 sene türlü hele-zonlarla devrini yapa yapa, insanlığın maddede en marifetli, ruhtaysa en hafakanlı demine, kurtarıcı bekleyen ikinci gaye noktasına, sana kadar geldi!

Fıkırdayan bir zift denizinde gövdeleri ve kafaları ka-yıp, kolları göğe doğru imdat isteyici insanlık ne bulursa^

Dslâmın 15. Asrında bulacak ye bulduğu Türk kaynaklı ola-caktır.

Kaynak tek ve mutlak... O... Kâinatın Efendisi... O'nun mukaddes emanetini asırlarca koruduktan, zaman ve mekânın zirvesine çıkardıktan sonra, iki felâketli devre halinde, önce hikmetsiz yobaz ve peşinden nasipsiz kâfir elinde pör-sütülmüş ve çöplüğe atılmış gören Türk, şimdi onu, bütün saffet ve hakikatiyle ihya etmek ve bu muazzam hamlenin yeni kaynağı olmak memuriyet ve mes'uliyeti altında buluyor. Evvelâ kendisine, sonra Dslâm alemine, en sonra da insanlığa sunulacak kurtuluş iksiri...

Petrolden evvel, sondaj burgusunu beyin beyin ve yürek yürek daldırıp bu iksiri bulmak... Burada bozulup bütün Dslâm aleminde bozulanı, burada düzeltip bütün Dslâm aleminde düzeltmek... Ve sonra, Allanın Türk'e bahsettiği tarihî kader tecellisindeki imtiyazla, tek noksanı olmayan bir tamamlık içinde Batının karşısına çıkmak ve ona yaşanmaya değer hayatın örneğini vermek...

Türk, şu perişan haline rağmen bu kadar büyük bir teklif altındadır ve «Ya ol, ya öl!» çizgisinin orta yerinde, şimdi, ölüm güdücülerinden sonra hayat güdücülerini beklemektedir.

Türkten daha halli olmayan bazı Dslâm ülkelerince Türk'e atfedilen Dslâmı yitirmiş olma görüşü, üst yapıdaki yapıştırma şekillere göre tam doğru, alt yapıda ve temeldeki mânalara görede gerçeğe yüzde yüz zıttır.

Mübarek kubbemizi, tersine çevrilen bir limon kabuğu gibi çukurlaştırıp sarhoşların kusmuk hokkası haline getirenlere karşı, alt ve temel yapı, yepyeni, fakat Dslâm ölçülerinden zerre feda etmez bir anlayış emrinde ta tepeye oturtmayı bilecek ve intikamını Allahın «Müntâkim» ismine ısmarlayacaktır.

Duamız şudur: — Yâ Müntâkim! Bizi intikamına memur et!

18 19 Günümüzde, düşe düşe bitpazanndaki çocuk lâzımlığı seviyesine kadar alçalan «inkılâp» vakiasının ne demek ve nasıl birşey olduğu da o zaman anlaşılacaktır.

Buluştururlar bizi elbet birgün hesapta; Lâfını çok dinledik şimdi iş inkılâpta... Dslâmda her asrın bir yenileyicisi olduğuna göre 15. Asır yenileyicisine çevre teşkil etmek şerefi tam kırk yıldır, suyu kan ve tuzu gözyaşından ibaret olarak teknemizde hamurlaşmasına çalıştığımız ve şimdi, şükürler olsun, sayısızın milyonları aştığını gördüğümüz yeni nesle, Türk ruh kökünün davacısı nesle, senin nesline, sana düşüyor!

Hâsılı, Dslâmı, topyekûn genişliğinde madde; ve derinliğine ruh plânında sen temsil edecek, sevdirecek, sindire-recek, yayacak, döşeyecek, cihazlandırarak nakışlandırarak ve dipsiz fezayı ören bunca yol arasında sen tekleştire-ceksin!

Sen sen, sen; 15. Dslâm Asrının eşiğinde bütün insanlığa karşı Dslâmı ve Türk'ü sen örnekleştirecek ye Allah Re-sulünün mukaddes emanetini sen baş tacı edeceksin!

Dikkat! Bu bir hitabe değil, bir beyannamedir! Ve işte yeri:

Yolun O'nun, varlık O'nun gerisi hep angarya Yüz üstü çok süründün, ayağa kalk, Sakarya...

Mazi, hal ve istikbâl hükmünü sen getireceksin! Tarihinden, sahtelerle gerçekleri ayıklamayı, bazı ölümler üzerindeki kubbeleri yıkıp bazıları üstüne altundan kub-beler çekmeyi sen başaracaksın!

Bu zamana kadar kavanozunun camını yalayarak reçe-line yediklerine inandıkları Batı marifetini, çilesini çekmek şartıyla nefesine sen malededeceksin!

Ruhî tahakküm boyunduruğundan sıyrılınca, insanoğ-lunu burnundan yakalayan ve halkalayan ve kendisini put-laştıran makinenin burnuna «Hâkimiyet ruhudur ve maki-ne köledir» halkasını sen geçireceksin!

Dslama «çağdışı» diyen tarih öncesi hayvanların çağdışı diye anılacağı çağı sen açacaksın! Allaha ve Resulüne yanaşır gibi olup da şeriatı reddet-meye kalkışanların «güneşe evet ama ışığına hayır!» dere-cesinde bir abes temsil edici tımarhanelikler veya fikir yan-kesicileri olduğunu sen isbat edeceksin!

Dnsanın bu dünya ve ötesine ait hesabını vermeyen herhangi bir rejimin, kubur farelerine gıda hazırlamaktan başka bir iş yapmadıklarını sen yaftalayacaksın!

Peşinden Van... «Velîler Diyarında» ve «Vatanımı Bul-dum!» isimli iki röportajımın, mânasını belirttiği topraklar-da, dünyamızı ve mânamızı sulayan iki âhriet ve rahmet çeşmesini ziyaretim... Bunlardan ilki bir yıl önce, ikinciyse bu defa... Fakat bir gazetede tefrika edilen bu yazıların ikisi birden «Rapor 2» de toplanmış oluyor, işte!..

21 20 Veliler Diyarında VAN

Ağustos'un yirmiyedinci Salı sabahı... Şaban ay'ınının sekizi... Cildi, mavi ve yeşilin binbir tonuyla ürperen Van gölü üzerindeyiz...

Bizi kanatlan üstünde götüren oyuncak kuş, gövdesinin altına büzdüğü lastik tırnaklı ayaklarını indirerek Van Ha-vaalanı'na kondu.

Yanımda, birçok eserimde adı geçen ve mânâsı pırıl-da-yan dostum Muhibullah Işıklar... Efendim ve mürşidim Abdülhakim Arvâşi Hazretlerinin yakınlarından... Benimle yaşıt... Ama, benim Büyük Kapıya otuz yaşında bağlanışı-ma karşılık, O, ondokuz-yirmi yaşlarında bu saadete ermiş... Yani benden on-onbir yıl kıdemli... Son zamanlarda bütün hayatı seyahatlerle geçen, Hindistan'dan şimali Afrika ülke-lerine kadar hemen bütün Dslâm âlemini dolaşan Avrupa ve Amerika'da bile Müslüman toplulukların bulunduğu her tarafı gezen, hiçbir yerde mihlanıp kalamayan, hattâ arada bir vatanına dönünce de kendisine sabit bir mekân tuta-mayan, kelebek gibi uçtuğu ve konduğu yer meçhul, yalnız her hac mevsimi Mekke ve Medine'de yeri malum, Dstan-

bul'da ise nerede akşam, orada sabah, içiyle hep yerli ye-rinde, dışıyla daima başka yerlerde bir insan...

Muhib, son seyahatinden döndü döneli haftalar geçtiği halde beni aramamış, hem de Erenköyüne kadar gelmişken evime uğramamış, nihayet koca Dstanbul'da ne kadar mu-hiti varsa hepsine birden ağ atmam üzerine elime geçmişti.

O'na sormuştum : — Ramazan'i nerede geçireceksin? Bende kalsan ol- -imaz mı?

— Niyetim şimdiden Van'a gidip Ramazan sonuna ka- idar kalmak...

Kök olarak Vanlı olan Muhib'e dayatmışım : — Hiç olmazsa Ramazan'ın yarısını bende geçir!.. —
Bakalım... Nasip...

— Van'da yakınlarından kimler var? — Ablam var... Dostlarım var... Efendi Hazretlerinin

bağlı buldukları koskoca Arvas ailesi var...

Birdenbire içimde infilâk eden bir buluşla sarsılmıştım: — Aman Muhib; beraber gidelim! Bu Pazar sabahı kara yolundan Ankara'ya gidip o akşam ve ertesi gece ora da kalırız. Salı sabahı da uçakla doğru Van... Sabahın do- kuzbucuğunda oradayız. Ertesi günü, ver elini, Arvas!.. Seni Van'a bırakır ve Perşembe uçağıyla Dstanbul'a dönerim.

Her teklifi gönülsüz karşılayan Muhibullah buna ba-yılmıştı: — Oldu! Pazar sabahı yola çıkabiliriz!

Öyle oldu! Pazartesi sabahı Ankara'da, Bağlum nahiye-sinde, kaynağı Van ve Arvas köyü olan müşterek Efendi-miz ve Mürşidimizin mübarek toprağı karşısındayız. Ben merkadı çerçeveleyen bir karış yüksekliğindeki beton şed-din ayak ucu tarafına sağımı vererek ilişmiş, bir nur fiski-yesi karşısında bütün melekelerimin kamaştığını hisseder-cesine kendimden geçer gibi olmuşken, Muhib, kelebek

22 23 gibi, ilerlerde yine aynı aileden bazı mezarların yanına konmuştur. Bağlum'dan ayrılırken O'na soruyordum:

— Nçin benimle beraber mübarek merkadın yanına- şıra kadar gelmedin?

— Haya (utanç) hissinden... Diyor ve yanındaki hayâsız adamla beraber ertesi günü uçağa atlayıp velîler diyarı Van'a uçuyor. Cılk cılk, aralarında kendileriyle uyuşmaz gölcükler ve su birikintileri görünen, otsuz, ağaçsız, koyu sarı gurbet renkli, vicdan azabı şekilli dağlar üzerinden uçup gittik.

MÜFTÜNÜN EVD Muhib: «Sen Arvas'a kendiliğinden mi gittiğini sanı-yorsun? Seni çekiyorlar oradan... Sen de tıpış tıpış gidi-yorsun!»

Dostumun uçaktaki bu sözü tâ ciğerime işlemiş ve en-semden aşağıya doğru bel kemiğim üzerinde kayan bir buz parçası gibi beni ürpertilere boğmuştu.

Evet, boynumda göze görünmez bir kement vardı: bu kemendin ucu, Van'ın Arvas köyünde, mürşidimin mürşidi Seyyid Fehim Hazretlerinin nur yatağı başında, yine görünmez bir çırkığa bağlıydı. Çırkık dönüyor, kemendin ipini sarıyor ve bizi, ister gökte, ister yerde, kendisine doğru çekiyordu.

Böyle miydi? Böyleydi! Ve bu, sadaetlerin en üstünüydü. Van Havaalanında, bana aynı sözü tekrarlayacak olan Van Müftüsü Seyyid Mehmed Kaasım, Arvas ve etrafında Arvas ailesinin güzel mi güzel yüzleri tarafından karşılan-dık.

Açık bir yaz gününün aydınlığı içinde başka bir aydın-lıkla ışıldayan şehir... Bu, dördüncü gidişim oraya... Dlk ikisi konferanslar vesilesiyle ve bazı derneklerin davetiyle; üçüncüsü, Mürşidimin Mürşidi Seyyid Fehim Arvâsi Hazretlerinin öz oğ-lunun öz oğlu Van Müftüsü Mehmed Kaasım Arvas'ı ziya-ret kastıyla... Bu defaki de doğrudan doğruya Seyyid Fe-him Hazretlerinin nur süzgecinden geçme, mukaddes top-rağına yüz sürmek gayesiyle...

Mehmed Kaasım Arvas'a daha önce bir mektup yazmış, ziyaretimizin herkesçe bilinmemesini, konferans veya şehir çapında tertipler ve karşılamalardan kaçınılmasını ve sadece Arvas ailesiyle başbaşa kalınmasını dilemişim. O da isteklerimi aynıyle yerine getirmiş ve beni, içinde huşusi daire dışı kimse bulunmayan bir Arvasi halkası içine almıştı.

Dedesı Seyyid Fehim Arvasi'nin yeryüzünde çerçevesiz cennet geçidine kılavuzluk etmesi için evine indiğim Mehmed Kaasım Arvas, dünyaya bakan gözle de son derece alâkaya değer bir insan.. Yirmi senelik müftü, 48 yaşında, fakat daha genç görünümlü; gözleri, kaşları ve saçları simsiyah, fakat bembeyaz yüzlü, gayet vekarlı ve derin bakışlı...

Öğle yemeğiyle kesilen ve sonra tekrar başlayan sohbet... Büyükçe salonda çevre «Arvas» soyadını taşıyan Seyyid'ler topluluğu... Aralarında, tatlı, okşayıcı gözleriyle dikkati çeken Said Araş ve daima gülümsemeli, dinledikle-diklerini öğütücü haliyle Şemseddin Arvas... Belli ki, Arvas ailesinden, en yakınından en uzağına kadar her ferdinde, her ferdinin çehresinde tuğrası var... Seyyid'likten gelen asalet arması...

Bahisler birbirini kovalıyor. Biri de, Ramazan ayının ve bayramının ilk gününü tespit etmekte kullanılan usulün sakatlığı bahsi... Güya hesabi usul... Öyle ya; Dslâm ve

24 25 Arap alemiyle hemen her defa bir, bazen de iki gün fark belirten bu usul, yiyip içmenin haram olduğu günde Müslüman Türklere henüz Ramazan'ın gelmediği zanniyle bu haramı irtikâp ettirirken, bayram başlangıcında, yani yeme-menin ve içmemenin haram olduğu ilâhi ziyafet gününde, bu defa da Ramazan'ın devam ettiği zanniyle oruçlu olmanın haramını işletmektedir. Ramazan'ın girişi ayın görülüşüyle tespit edildiğine göre, aynıyle görüleni inkâr edip ilim ve hesapta görmeye çalışmaktaki cehalet, hakamat ve hesapsızlık nasıl anlaşıl-maz ve bunun bizzat ilim ve idrake hakaret olduğu nasıl kestirilmez? Böyle bir dava, gözle görülen bir limana gir-mek için ille pusula kullanmakta ısrar etmek gibi bir cinnet olmaz mı? Dİmin erişme gayesini belirten meçhul, malûm haline gelir de gayeyi bir tarafa bırakıp vasıtaya iltifat et-mek, hangi kafaya sığar? Dediler •.

— Bizim Müftü Efendi, ay'ı görmenin en müsait saha- larından biri olan Van dolaylarında yüksek noktalara iki dikkatli ve sadakatli müslüman çıkartarak Ramazan'ın tes- pit edilmesini teklif ettiği halde aldırın olmadı.

Dedim : \ — Türkiye'de ayrıca tespite ne lüzum var?.. Bütün Dslâm âlemi birlik olarak Ramazan'ı gözle tespit eder ve bu telsiz radyo devrinde her tarafa yayarken, onlara uyulup Ramazan'ı başlatmaktan kolay ne olabilir?

Şu var ki, «Biz bize benzeriz!» ve ayna karşısında bile, gözle görülen bir güzelliği ayan-beyan bir çirkinliğe inat için feda etmekten çekinmeyiz.

AKŞAM YEMEĞİNDE Müftü Kaasım Arvas, hazırlattığı^ her noktasından Ds-

lâm rengi ve kokusu süzülen bir odada beni birkaç saatlik bir uyku ve istirahate terkederken dedi ki: — Akşam yemeğine Said Arvas'a davetliyiz. Sizi saat beşe doğru uyandırır ve akşam üzeri Said Arvas'ın evine gideriz. Allah rahatlık versin!..

Deniz seviyesinden 1700 metre yüksek Van'ın şerbet gibi havası ciğerimde, başım temizlik kokan yastığa gömü-lü, dalmışım. Ahmet Haşim'in mısralarıyla:

Yarı yoldan ziyade mâha yakın, Yarı yoldan ziyade arza uzak... Mücerret sesler, renkler ve çizgiler cümbüşü içinde uçu-yorum. Ruhumda kelime üstü manâ helezonları kaynaşiyor ve şöyle diyor:

— Mürşidinin mürşidi seni Arvas'ta bekliyor!.. Dçimdeki o sese, renk ve çizgi cümbüşü, Seyyid Fehim Hazretleri ruhaniyetinin Van'dan Arvas'a kadar uzanan ipek halısı... O büyüğü takdir edebilmenin şanı, dünyanın en sarp, dik, pürüzlü ve engelli yolunda böyle bir halı üze-rinden geçmeyi gerektiriyor.

Bunları düşünerek gidip geldiğim uykunun salıncağın-da birdenbire gözlerimi açtım. Uykumda toz duman haline gelmiş dış âleme döner dönmez bir anda bütün şekiller yerine oturuverdi.

Ben neredeyim? Van'da, öyle mi; Dstanbul'dan 1000 küsur kilometre uzakta... Güneşin 1 saat evvel doğduğu ve battığı bir iklimde... Saat 4'e geliyor. Van'ın ikindi saa-ti... Pencerelerden süzülen akşam güneşinin huzmeleri, uzaklardan, uzaklardan, ayrılıklardan ve hasretlerden bah-sediyor.

Fırladım, giyindim ve salona geçtim. Müftünün Ankara Üniversitesinde okuyan oğlu Vahi-düddin'in getirdiği sade kahveyi içiyorum. Salonun açık ka-

26 27 pısından görülen taşlıkta da, herhalde Müftünün en küçük oğlu, nur yüzlü bir yavru Seyyid, üç tekerlekli arabasını koşturmakta...

Müftü Kaasım Arvas geldi. — Müftü Efendi Hazretleri! Duyduğuma göre, bizim Şakir Van'daymış, Öyle mi?

— Evet; Gürpınar'ın bir köyünde... — Mesafesi?...

— 25-30 kilometre kadar... — Getirtemez miyiz?.. Yarın o da gelsin Arvas'a... — Getirtelim!.. Hemen şimdi bir araba gönderir ve alıp getirtirim..

Bakışındaki tatlılığı pek az insanda gördüğüm Said Ar-vas'ın evinde, kocaman bir yer masasının etrafındayız.

Mürşidimin ve yakınlarının sofralarında sık sık içtiğim yoğurtlu ve naneli Van çorbası, bıçakla kesilebilecek kadar koyu Van yoğurdu, lif lif maydanozlu Van peynirinden, en nadide etlere, fıstıklı pilâvlara ve baklavalara kadar, yer masasında bütün bir lezzet manzumesi... Bu sofraya cömert-liği, Müftünün evinden Arvas'a kadar her uğrağımızda taş-kın mı taşkın!.. Üsüste üç akşam olanca iftarlıklarını kapı-larında yiyecek isteyen birine verip su ile iftar eden Haz-ret-i Fatma evinin çocukları...

Biraz sonra bazı öğretmenler de geldi ve 15-20 kişilik bir halka kuruldu. Hep beni söyletiyorlar ve kendileri susuyorlar. Bilhas-sa Şemseddin Arvas'ın beni dinleyişindeki derinliği unu-tamam.

Kapı açıldı ve gür bir ses «Esselâmü aleyküm» diye gürlledi: Otomobille köyünden getirtilen Şakir...

Şakir kim mi?

Efendim ve Mürşidimin tam 30 yıl, yanından hiçbir an ayrılmayan, onunla aynı odada yatan ve kalkan, 1943'de beraber sürgüne gönderilen nedimi... Bir radyum madeni-

28 nin yanında 30 yıl kalacak bir teneke parçasının bile ne hale geleceğini düşünürseniz, Şakir'in ne olması gerektiğini anlarsınız. Portresi «O ve Ben» adlı eserimde çizili...

Şakir'le, Müftü Kaasım Arvas'ın evinde, karşılıklı iki somya üzerinde geceyi geçirdik ve Efendi Hazretlerinin hu-zurunda geçen anlarımızı yadettik. Bu hayat hep kesiklik, kopukluk, yetersizlik, ayrılık... Hicran, hicran, hicran...

YOL — Eeee Şakir ne dersin bu hallere?... — Allanın hikmetleri derim!...

Van'la Araş arası 140 kilometre... 125 kilometre ileride Müküs diye bir nahiye... Müküs'ten 15 kilometre ötede de Arvas köyü...

Eski Van ziyaretlerimde şöyle demişlerdi: — Kısa bir yol sonra atla gitmek lâzım... Arazi son derece dik ve sarp... 2700, 3000 metrelere kadar yükseliyor. Son derece yorucu ve zor... Hele kışın imkânsız gibi birşey...

Bu defa da şöyle dediler: — Yol biraz düzeldi. Otomobille, ine çıka, sarsıla tit- reye, Arvas'a kadar gitmek mümkün... Ona göre şoför ve araba lâzım...

Ve o yolun ustası Süleyman isimli bir şoförle, dayanıklı bir araba sağladılar. Saat 10.00'a doğru yola çıktık. Şoförün yanında ben ve Muhib... Arkada da Müftü, Şemseddin Arvas, Şakir ve yine Arvas'lardan yaşlıca bir zat...

Şakir'in köyüne yol veren Gürpınar kazası önlerine ka-dar mükemmel bir asfalt... Derken asfalttan sağa kıvrılış ve bu defa (stabilize)dedikleri, düzleştirilmiş ve pekleşti-rilmiş bir yol... Bizim istikametimiz bu...

29 — Yol hep böyleyse, dedim; çok güzel, mesele yok... — Biraz sonra görürsünüz, dediler; hep arıza, tümsek ve pürüz...

Şehirden ayrılalı 30 kilometre kadar mesafe aşmıştık ki, birdenbire dağ eteklerinin kıvrıntılı, yarıklı ve kabartılı patikasına düştük. Nihayet ova ve düzlük sahasını cendere içine alan dağlar arası bir berzaha ilerlemeye başladık. Ha-ı-pishane avlusuna eş, iki yüksek duvar arasındayız. Dağla-rın tepesini görebilmek için başımızı kaldırıp 90 derece şa-kuli bakmak lâzım...

— işte Tâhâ'nın soyulduğu yer! Dediler.

Tâhâ, Efendimin torununun oğlu, çok sevdiğim 30 yaş-larında bir genç... Dstanbul'dan Arvas'a gitmek üzere Van'a geldiği zaman bu yolda soyulmuş...

Çıktık, çıktık, çıktık... Dağların göğüs kısmındayız. Arada bir lâfa karışan ve uyanık bir adam olduğu belli olan şoförümüz Süleyman, bizi, sağımız uçurum ve solu-muz açıkça bir noktada durdurdu:

— Araba yoruldu! Burada o da biz de dinleneceğiz. Dndik. Sol taraftaki açıklıkta bir su başı...

Etrafına çö- meldik. Vakit öğle... Hava Ağustos sıcağında hayli serin... Su da buz gibi... Paketler açıldı. Van peyniri, türlü kahvaltıları, üzüm, karpuz ve kavun...

Otomobille biraz ileride küçük bir virajı döner dönmez ne görelim? Müthiş bir hadise: Ancak bir arabanın zorlukla geçebileceği dar yolda koca bir kamyon; biraz ilerisinde de dağdan düştüğü belli büyük bir kaya ve bir yığın taş, daha ileride de taş kırmaya veya yolaçmaya mahsus bir makine ve birtakım adamlar... Kamyona yanaşıp durduk. Gördünüz mü şimdi işi?.. Yolun açılması saatler, hattâ günler sürebilir. Geri dönmek de bence imkânsız... Zira dar, uçurumlu ve dönemeçli bir yolda geriye manevra çok tehlikeli... Hoş, geriye dönmek, nur yatağına giderken müthiş

bir engelle karşılanıp geriye dönmek, yani döndürülmek ne acı!, Ağlayacak gibi oldum. Bizimkiler koşup yolu açmaya çalışan Karayolları işçileriyle konuşmaya gittiler. Otomobilde bir ben kaldım.

Dışiler ve bizimkiler bir insanın kaldırabileceği küçük kaya parçalarını uçuruma yuvarlıyorlar ama, büyük kaya olduğu gibi yerinde duruyor. Ne yapacağız? Dierideki taş kırma makinesine bağlı burgu aletleri boyuna işliyor, fakat bu iş iğneyle kuyu kazmaktan öteye geçemiyor. Kırılan taşları uçurumdan atıyorlar. Müthiş manzara: Taşlar yuvarlanırken uçurumdaki taşlara çarpıp tekrar havalanıyor ve kanat açmış kuşlar gibi uçurumun dibine doğru süzülüyor. Taşları kanat açmış binlerce kuş şeklinde gözümle gördüm desem yalan olmaz.

Birden şoförümüz arabaya geldi ve yerine atlayıp makineyi işletti. — Hayrola! Nereye?

— Biraz gerileyeceğiz!

— Sebep? — Kayayı dinamitle uçuracaklar. Yolumuz açılmıştı ve tam nur yatağına giderken yolu muza dikilen engelin paramparça edilmesi, ruhuma şu manâyı fısıldıyordu:

— Yolunuzdaki bütün engeller devrilecek ve zafer yönü açılacak...

HELEZON HELEZON Bir elmayı kabuğunu hiç koparmadan altından üstüne doğru soyunca elinize nasıl bir şerit geçer?.. Yiv yiv, helezon, helezon, açılmış bir yay şekli... Belki en dik nokta, kayanın düştüğü yerden ilerisi, koskoca bir dağ mahrutu-

30 31 nun kenarında, etekten tepeye doğru, helezon helezon kıvrılan böyle bir şekil belirtiyor. Çünkü, dördüncü, beşinci büklümleri kat kat seyrediyor ve bazen 180 derecelik virajlardan kıvrılıyorsunuz. Bir yılan gibi hayalinizi yutan uçurumlar...

Bir şeye dikkat ettim: Bu yollarda otomobil, otobüs, minibüs şöyle dursun yolu açmaya gelen işçilerin, kamyonundan başka hiçbir vasıtaya rastlanmıyor. Ne bir at, ne bir merkep, ne' bir insan... Dışlek yolların trafiği buraya gelirken de cinlerin kayalara verdiği trafik emrinden başka bir hareket arasın!... Uçuruma düşmekten kurtulmak için sanki bir çareymiş gibi otomobilin minderine tutunmuş, -yol' alırken, dikkat ediyorum: Telgraf direkleri'de yok!... O, bütün Anadoluyu örümcek ağı gibi saran, tepelerinde münzevi kartallar tüneyen ve tellerinden gurbet çınılamaları ge-

len, kimi dik, kimi eğri, ihtiyar direkler... Onlardan da eser- yok!.. Allah Allah; bir -feza yolunda mı ilerliyor ve bam- başka bir (plânet)e doğru .mu yol alıyorsunuz? Anadolu'ya güya medenî dünya âletlerinden hiçbir şey girmemişken, buraya, o sefil ve mahcup haliyle Anadolu bile girememiş... Bu teşhis, içimde gitgide mânalaşıyor ve yarımıyamalak oluşlardan bu yoksunluğu, muazzam bir varlık halinde gör- meye başlıyorum. .

Dndik, indik, indik; ve bin metre üstüne çıktığımız Van seviyesinin daha da altına düştük. Artık bütün cılık ve kel topraklar bitmiş, gayet gür ve cömert bir yeşillik başla- mıştır.

Soruyorum: — Hayli alçalmış bulunuyoruz değil mi? — Evet, diyorlar; Arvas'a kadar hep böyle... Deniz se- viyesine doğru iniş... Şimdi Müküs'e varmak üzereyiz.

Nahiye merkezi Müküs, kayalar denizinde beklenme- dik bir sahil gibi karşımıza çıktı. Her taraf, çoğu ceviz, peh- livan edalı ağaçlarla dolu...

'Ortasından, Fuzuli'nin: Başını taştan taşa vurup gezer avare su Diye anlattığı bir ırmak geçiyor.

Ben ertesi günü Van'dan uçağa atlayıp dönebilmek ' için acele etmekteyim. Vakit öğleyi bir hayli geçmişür. Ar- vas'a varıo ziyaretten sonra geceye kalmadan Van'a yetiş- mek zor görünmeye başlıyor vbana...

Buna rağmen Müküs'te bir çay molası veriyoruz. He- ' men hepsi aydınlık yüzlü; . (klâsik) Anadolu köylüsüne benzemeyen ve aralarında kürtçe konuşan Müküslüler, soy- lu Arvas sülâlesinin temsilcisi Müftü efendiye taşkın bir saygı gösteriyorlar. Su kenarında, beton bir set üzerinde öğle namazı kılınıyor ve'otomobile biniliyor. '

— Arvas buraya kaç kilometre? ' — 15...- ? •

— Demek 15-20 dakikalık bir yolumuz kaldı. — Ne münasebet! en aşağı 1 saat... •

— Nasıl olur? . — Yolun bundan ötesi büsbütün berbad... Çok taşlı, tümsekli ve kıvrımlı... 15 kilometreyi ancak 1 saatte ala- biliriz.

Yanımızda, pembe yüzlü, tıknaz, çehresi tebessüm yu- vası, rejimle alâkası sadece kasketinden belli bir zat soku-' luyor.

— Müküs'ün muhtarı... Ona soruyorum :

— Kaç hane var Müküste?

Dkiyüzün üstünde küsurunu unuttuğum bir rakam ve-• riyor. — Nüfusu?

— 1700... — Arvas buradan daha mı kalabalık? — Ne gezer? çok daha az!...

Önünde durduğumuz dükkânın bulanık vitrininde nö-

32 33 bet bekleyen petrol lâmbalarına bakıp sormayı faydasız', buluyorum : — Tabii burada elektrik de yok? Değil mi?

Evet; Müküs'ten başlayıp Arvas'a doğru uzanan yolda» öyle bir şey var ki, asla elektriğe ihtiyacı yok... Zira işş elektriğe kalsa, milyonlarca kilovat bile az...

SON 15 KDLOMETRE Yolun onda biri olduğu halde aşılabilmesi için üçte-biri kadar zaman gereken son 15 kilometre üzerinde ilk-defa yeşillik... Ot ve ağaç, en zengin cümbüşleriyle yeşil... «Her şeyin suda hayat bulduğu» hikmeti yanında,, yeşilin-de bütün şekilleriyle sudan tütüğü hakikati... Bu hakikat, o, kangrenli yara kabuğuna benzer cılk dağlardan sonra* iniverdiğimiz saadet vadisine nakışlı... Ve bu ,yolda, yine-ilk defa, hayatiyet ve faaliyet... Koyun ve keçi sürüleri, atlar, katırlar ve sürücüler...

Otomobilimizi gören katırlar ejderha görmüşcesine ka-çışıyorlar koyunlar ve keçiler birbirine giriyor, biz de arala-ından sıyrılmak için dakikada birkaç metre hızla kesik ke-sik kesik ilerliyoruz.

Dedim : ? — Bu hayvanlar hiç otomobil görmemişler mi? Şemseddin Arvas cevap verdi :

— Acaba sahipleri görmüş mü ki, onlar da görmüş- olsun?..

Müküs ve Arvas arası 15 kilometrelik yolu gördükten* sonra anladım ki, bu geçide yol adını vermek ayıptır. Yol değil bu, âdeta ayakla gide gele ve hilkatten düzlükler)' ekleye ekleye uzatılmış, kâh kopacak gibi incelen, kâr» kalınlaşan düğümlü bir uçkur... Ya bu yol üzerinde otomo-bille gidip gelebilmek?... Avrupalı otomobile göre yol dö-

serken, bizim şoförler, bu düğümlü uçkura göre otomobil kullanmaya mecbur... Düşünün aradaki şoförlük mahareti farkını!

Şoförümüze dedim ki: —Süleyman Efendi; siz otomobili katır gibi kullana-bilmenin maharetine ermiş kimselersiniz. Hendese kafalı Batılıda ferdi zekâ yok, içtimai dehâ vardır. Bizdeyse bir türlü içtimaileştrilemeyen ferdi buîuş...

. Ve nişan tertibatı bozuk bir tüfekle hatâ payını hesap ederek başka istikamette tetiği çekip avını vuran Anadolu tipinden, denk pervanesi kırık bir makinenin o noktasına bir taş parçası veya bir postal asarak onu işleten alaylı us-taya kadar misaller verdim.

Yanımda oturan Muhibbullah, edilen ısrarlar üzerine, yanık ve içten sesiyle ilâhiler ve nağmeli gazeller okumaya koyuldu. O anda gözümün önüne Mürşidimiz geldi. Eyüp sultan Gümüşsuyundaki tekkede, hasır bir koltuğa otur-muş, yanına çömelen Muhibbullah'ın saçını okşayarak ona ilâhi ve gazel okutan Efendim... Dşte yaklaştığımız Arvas köyünde Efendisi yatan Efendim...-

Vadinin iki dağ eteği ş/ası sıkıştığı, daraldığı ve muaz-zam bir yeşil nur havuzu haline geldiği bir noktaya vardık.

— Dşte Arvas! Haşyetle doğruldum: — Nerede Arvas? Hiçbir dam altı göremiyorum!

— Karşı yamaçta birkaç evden ibaret, dediler; sağ ya- maçta da Arvas ailesinin evleri ve mescidi...

üzerinde alt kısmına doğru da mübarek merkad ve etrafın da birkaç mezar...

— O halde burada durup dikine mi çıkacağız? — Hayır! Son derece dik yamacın, şoförümüzün mahareti sayesinde çıkıp aşağıya ineceğiz.

Görünürde, evet, yeşil nur havuzu iki yamaç arası bir sahadan başka, ne bir ev, ne bir mezar, hiçbir şey yok...

34 35 Sol yamaçta kocaman ağaçların arkasına saklanmış birkaç toprak damı güçlükle farkedebildim. Tırmanılması imkânsız denilecek kadar müthiş kıvrılışlarla, yokuş yukarı, sağ yamacın üstüne çıkıyoruz.

Ben, ameliyat masasına uzatılmışcasına bir his iptali içindeyim. NUR YATAĞI

Nur Yatağı çevresinin üst kısmı... Dik aşağı yamaç... Yola 40-50 metre mesafede, ahşap ve kagir karışımı, eski' ve şahsiyetli bir üsluba bürülü, birbirinin omuz başında iki bina... Daha iricesi ve boylucası, Seyyid Fehim Hazretleri'nin konağı... Öbürü de mescidi... Fıskiye fıskiye ağaç fişkirtan bir toprak...

Dniş çok dik... Nasıl ineceğim?... Sağ ayağımın bir parmağında 8-10 ay süren bir yaranın derdini henüz atlatmışım için ona pek güvenemiyorum ve kendimi dermansız hissediyorum.

— Sizi omuzumuza alalım. Dediler ve bir basamak inip arkalarını bana verdiler. Kabul etmedim ve yardımcılarımın omuzlarına abanarak, kollarına tutunarak indim.

Birdenbire, ışık parlamış gibi bir hal... Devam eden inişin üzerinde, düzleştirilmiş ve beton bir çerçeveye sınırlandırılmış bir sed... Sed de, sınır duvarına bitişik, kenarları mermer çizgili bir kabir... Baş ucunda, yine saf mermerden, mermerleşmiş bir aydınlık saçan kitabe taşı... Ayak ucunda da ayrı bir kitabe... Yazılar, taşların oyuğu içinde, yeşil zemin üzerine beyaz hatlı... Çağlayan ahenkli Farsça mısralar...

Tasavvuf ehlinin iki büyük lisan üzerinde şöyle bir ölçüsü vardır :

«— Arapça, nebilir dili; ve Farsça velîler lisanı...» Dostlarım, sed kenarındaki beton şerit üzerine sıralanmış, diz üstü ve elleri kavuşturulmuş vaziyette vecdle-rini belirtirken, ben de beton şeritten atlayarak veliler velîsinin ayak ucuna ilişmiş öylece büzülüp kalmış bulunuyorum.

Bundan ötesi Allah'la aramda... Hiçbir şey anlatamam ve ne söylesem hakikati incitmiş olurum. Şu kadarını söyleyeyim :

Bütün hayatımda bu kadar temiz, adeta elenmiş toprak görmedim. Bu manzara dışarıdan bir el işi değil, içeriden bir yansıma işi...

Türlü temizlik ilâçları ve tozlariyle uğraşsalar, mermere oradaki aydınlığı veremezler..: Nur Yatağı burası, Cennet'ten bir pencere...

Seyyid Fehim Hazretlerinin yanında, yakınlarından birine ait kabirle, onun biraz yüksekinde bir

başka kabir daha var... Seyyid Fehim Hazretlerinin Birinci Dünya Savaşında Ermeniler tarafından kırılan ilk kabir taşı, yanlarındaki mezarda...

Artık her biri müstakil hareket eden, irademin dışına çıkan ve ruhumu kendi haline terkeden ellerim ve ayaklağımın yardımıyla yukarıya, konak binasına çıktım ve toprak zeminli loş ve büyük bir

sofadan geçip muazzam Veli'nin madde hesabıyla kocaman salonuna, hücrelerine girdim. Üç tarafı yer sedirleriyle kaplı, kapı tarafı da oymalı dolaplar ve raflarla sınırlı, pencerelerinden akşam güneşinin, Van'daki gibi gurbet huzmeleri süzülen bir salon...

Salona bir örtü serdiler ve etrafına minderler atarak Van'daki yemeklere taş çıkartan bir sofra düzenlediler. Bir de yanbaşımızda koca bir semaver ve dolup boşalan çay bardakları...

Efendimin çile doldurduğu hücrede oradaymış... Sonradan öğrendim ve yerinde göremedim.

36 37 Konağın sahibi, Van Müftüsü gibi Seyyid Fehim Hazretlerinin torunlarından Dbrahim Arvas ve delikanlı çocukları, yüzlerinde kutsi imzalar taşıyan, ne ikram edeceğini, nasıl yardım göstereceğini bilemeyen gerçek Seyyidler...

Bunlardan birinin, otomobilimin yanına gelip, alabildiğine derin çakır gözleriyle bana iltifat edişindeki sahabet mânasını daima kalbimde nakışlı tutacağım.

Otomobilimize yerleştik. Etrafımızı alan Seyyid çocuklarının, küçük seyyidlerin nur damgalı yüzleri görülecek şey...

Dönüyoruz. GECELEYDN DAĞLAR Dönüş yolunda Müftü Mehmet Kaasım Arvas bana hitap etti : — Yamacın daha alt kısmında Seyyid Muhammed Kutup Hazretlerinin merkadi var. Ceddimiz ve Arvas'ın kuruçusu Seyyid Muhammed Kutup.. Hicri 676 yılında Bağdat'tan ayrılıp Anadolu'ya gelen Kaasım Bağdadi Hazretlerinin oğlu... Sultan Orhan Gazi zamanında... Dkinci Osmanlı Sultanı Orhan Gazi'den, tacını kendisine terketmeyi teklif edesiye saygı görüyor ve dönüp dolaşarak Van taraflarına

göçüyor. Oradan Müküs ve Arvas'a geçip Arvas seyyidlerinin karargâhını kuruyor. Sizi onun merkadine kadar götürmek isterdik ama yorgunluğunuzu düşünerek cesaret edemedik.

— Keşke götürseydiniz! Üzüldüm! — Siz başka görülecek olanı gördünüz. Üzülecek bir şey yok!...

Yine Müftü Efendi, o gece Van'daki evinde bana diyecektir ki : — Seyyid Fehim Hazretlerinin huzurunda, ayak uçla-

?çında, çehrenizin halini görünce haşyetler içinde kaldım. /Ben hiç böyle bir vecd hali görmedim. Ben de şu cevabı vereceğim :

— Allah, insana, yüzünü karşısına alıp seyretmek imkânını vermemiştir. O anda kendimin farkında değildim. ?Ne halde olduğumun takdiri size ait...

Dinamit patlatılan yüksek noktaya geldiğimiz zaman, dağlar ve kayalar üzerlerine gecenin mantosunu çekmeye »başlamıştı.

Farlarımızı yaktık. Şoför Süleyman Efendi Muhibbullah'a seslendi: — Söylemezsen uykuya dalarım!

— Ne söyleyecekmışsin, Muhib? Şoför cevaplandırdı:

— Gündüzki gazellerden ilâhilerden... Şoförün bizi uykuyla korkutması uçuruma yuvarlanmak
^mânasına geldiğine göre hep birden: — Haydi Muhib, dediler; başla!

Muhib'in sesi nağme, yollar da büklüm büklüm kıvrıla dursun; Şaban'ın dokuz günlük ayı gökte, dağ
kuyularının .tepesinde..

Bir düzlükte eda edilen akşam namazı... Dişlerimizi zangırdatan soğukta, tam kibleye döneceğim
anda sahibini birdenbire göremediğim iki elin altına serdiği ceket... Bu, kendi ceketini çıkarıp da o
soğukta, sırtında tek bir gömlek namaza duran Şemseddin Arvas.. Ve hareketi, Seyyidliğin ne demek
olduğuna dair- en çarpıcı s misal... Nihayet, tümsekli ve çatlaklılardan daha düzgün onlar-<dan da
dahi iyice, yol isimli geçitlerden sonra (Stabilize) de-dikleri mahut yol ve peşinden asfalt.

Arvas, avuçta tutulmaz bir rüya gibi gerilerde kalmış ve 'büyük ışık âleminin kapı bekçisi petrol
lâmbaları, yerlerini, ^karanlıklar dünyasının ampullerine bırakmıştır.

38 39 Şakir'i köyüne bırakıp, son sürat Van yolunu tuttuk. - Müftünün evindeyiz.

Kaasım Arvas, dedesine ait bir menkıbe anlatıyor: — Seyyid Fehim Hazretlerine, üstadları Seyyid
Tâha ile! aralarında köprü vasıtalığı eden Seyyid Muhammed Salih'i, nasıl buldukları hakkında سوال
sormuş.. Şu cevabı vermişler: «Muhammed Salih Hazretleri kâmildi, müttekâmildi; fakat bir? kusuru
vardı, inkâi edicileri, kötöleyicileri yoktu.»

Bayıldım ve hemen not ettim. Bir de Seyyid Tâhâ Hazretlerinin üç öğütlü duası: — «Allah sizi şöhret
belasından şeytan iğvasından ve- düşman şerrinden korusun!»

Beni uğurlamaya gelenler arasında Muhabbullah'ı Van'-da bırakmış, uçağa doğru ilerliyorum. O
kadar hafifim ki, uçak beni uçurmuyor, ben onu uçv--ruyorum, ben onu uçuruyorum!..

UÇAKTA BDR KEŞDF Dağlar: yine o dağlar; gelişimizdeki koyu kahve rengi cılk dağlar...
Korkunç.bir ıstırap tekallüsü halinde Anadolu ruhunu remzlendiren kel ve keleş dağlar... Uçak, gökte,
te-reyağından kıl çekercesine kayıyor. Ve ben not alıyorum:

— «Veliler diyarı Arvas, Nurlu Medineden sonra dün-yanın en mübarek yerlerinden biri belki
başlıcasıdır.»

Van'da bana söylenen bu söz, Seyyid Fehîm Hazretleri-nin torunu Müftü Kaasım Arvas'a aittir ve en
yüksek dağ' boyu yakalaşmış bir gerçeği abideleştirmektedir.

Mübarek merkad karşısında hayal edilemez bir gelin1 odasına girer gibi Önümde tül tül açılan
manalarını hatırla-yınca Kaasım Arvas'a belirttiği ölçü bakımından hak verdim.;

Ve birdenbire bende bir dehşet!.. Müthiş bir keşif...

Aylarca, mevsimlerce evvel, evimde bir rüya görmüş-tüm.

Dik, dik, dik bir dağ zirvesindeyim. Belki binlerce on-binlerce metre derinliklerde köyler ve ağaçlıklar hurdebin camındaki noktacıklar gibi görünüyor. Bu ne yükseklik!.. Anlatılır gibi değil.. Yanıma, sol tarafıma doğru dönüyorum. Orada, tam zirve noktasında bir mezar... Toprağı elenmiş, taranmış, tertemiz... Beton bir çerçeve içindeki mezarın başında, dörtköşe, toprağa yatırılmış bir levha ve üzerinde is-lâm harfleriyle iki kelime:

DERVDS MUHAMMED Dehşet!

Bulduğum nokta ve mezar, aynen Arvas dağlarında gördüğüm manzaraydı ve elenmiş, taranmış toprağını yüzüme gözüme sürdüğüm mukaddes merkade tıpatıp uygundu.

O zaman bu rüyanın Seyyid Fehim Hazretlerine ait bir ruhaniyet belirtisi olduğuna dikkat edememiş; ve Kâinatın Efendisine kadar varan «Altun Silsile» isimli ve 33 halkalı zincir üzerinde bir de «Derviş Muhammed» adında bir kol-başı bulunduğuna için tecelliye ona bağlamıştım.

Aynı Silsilenin her büyüğünde cezb hassası aynı olduğuna göre arada bir fark görülemezdi ama rüyamın fiil halinde madde âlemine uyması istikameti Seyyid Fehim Hazretlerine bağlıyor ve hele onun «Muhammed Fehim» adını öğrendikten sonra bütün Silsile boyunca Efendimden ve onun Efendisinden yön aldığım belli oluyordu.

Ziyaretten sonra bende kalan ve en tesirli ilacın yerine getiremeyeceği intiba, müthiş, müthiş bir hafiflikti. Aynı hafiflikle karanlık iklim Dstanbul'a dönüyor ve daha önce be-

40 41 irttiğim gibi, uçak beni uçurtmuyor, ben onu uçurtuyordum. Gözümün önünde artık son nefesime kadar benden ayrılmayacak olan o beyaz, o gelin odası beyazı, o nur be-yazı, o beyazlık mayası beyaz, mübarek çerçeve ve içinde baş ve ayak uçlarındaki iki kitabeden manalar:

Hazret-i Seyyid Fehim, o irfan ve din merkezi ki, Göçüşüyle topraktan eflake dek topyekun mekân ma-temle doldu. Ağlayan Gaipler alemi, ardından nida etti ve dedi:

Gitti.. Kâinatın O var diye var olduğu rahmet tacıdarı-nın yanına.. Ve:

O ki, Mesih nefesiyle gönüllere ebedi hayatı üflerdi. Nakşilik mesleğinde Rabbani yolu, Halidi tavrı ve Seyyid Tâhâ tasarrufu üzerindeydi. Gitti... Ve dört şey bıraktı: Rab-bi bilmek, hakkı aramak, gönlü sefa land ırmak, vefa.

Beyazlar içindeyim.. Beyaz, beyaz... Baş, sonu görünmez beyaz bulutlar... Sanki gökler, kara dünyaya bembeyaz bir ihram geçirmek istiyor... Mücerredin rengi beyaz; içinde hiçbir nispet ve kıyas rengine yer vermeyen bir beyaz... Kesiksiz vefa, sonsuz safa beyazı...

Vatanımı Boldum ÜÇGENDN DAYANAĞI Geçen yıl veliler diyarı Van havzasından dönerken şöy-
Je düşünmüştüm:

— Haritadaki idari ve itibari taksimat dışında Anadolu'nun doğu ve cenup doğusunu noktalayan hususi ve manevi bir hudut çizgisi var... Bir ucunda Van'ın Arvas isimli meç-hul bir köyü, öbür ucunda da Hakkâri vilâyetine bağlı Şem-dinli kazasının Dran ve Irak sınırlarını birleştirici köşe üzerinde Nehri mevkii... Dşte bu mevkide, geçen yıl Arvas'a gi-dip nur eleğinden süzölmüş

toprağına kapandığım Seyyid Fehim Hazretlerinin mürşidi Seyyid Tâhâ Hazretleri...

irşad edicimin irşad edicisinin irşad edicisi... Yani ma-nevi babamın, manevi babasının, manevi babası. Kaç bin baba onların topuğuna yaklaşabilir. Ve işte, bu iki nokta arasındaki madde hesabına göre 300 kilometrelik çizgi, An-kara'nın Bağlum nahiyesiyle birleştirilince meydana bir üç-gen çıkıyor ve üçgenin dayanağını, eskilerin tabiriyle müs-el-lesin kaidelerini teşkil ediyor. Kaidenin baş noktası «Büzürk» en yüce unvanlı Seyyid Tâhâ Hazretlerini ziyaret ve nuruna

43 42 dahalet etmeden, Ankara'da zirvesine yol verilen üçgeni do-lanmış ve tamamlamış olamam. Ve düşüncemi şöyle mühürlemiştim:

— Nasip olursa gelecek sene tekrar Van'a döner ve bu defa Cenub'a doğru sarkıp, çok meşakkatli diye duyduğum sarp yollarına rağmen Nehri'ye ulaşırım.

Dstanbul'da, Efendimin yakınlarından Nehri'yi ziyarete gitmiş olanlar, yolları ve araziye başka başka anlatıyorlardı. Kimi Şemdinli'ye ve Nehri eteklerine kadar otomobille gidi-lebileceğini ve oradan ileriye basit bir patika üzerinde, diki-ne de olsa aşılması kolay bir yol bulunduğunu söylüyor; ki-mi de Şemdinli'den öteye Nehri eteklerine, «Köprü» denilen noktaya kadar uzanan yolun da otomobille aşılamayacağını, hele ondan sonraki dik yamacın ancak tırmanma üslubuyla veya at sırtında geçilebileceğini öne sürüyordu:

— Siz ancak atla çıkabilirsiniz! Nehri eteklerine kadar da, Şemdinli'den mütehasıs bir şoför idaresinde hususi bir vasıta bulamazsanız yaya gitmek, yahut yine ata binmek zorundasınız. Yol köprü'ye kadar 7-8 kilometre, yamaçtan yukarısı da yaya 90, atla 45. dakika çeker.

Birbirine uymayan bu tarifler karşısında hayalimin göz-leri manzarayı billurlaştırıyor; bir tarafi duvar, öbür tarafi uçurum, keçilerin dikine tırmandığı, geçilmez geçitlerden dolambaçlı bir yumak canlandırıyor. Bu yumağın sonun-da, iplikleri kördüğüm olmuş ruh yumağının çözüm ucu var-dı.

HAYDD, MUHDP! Arvas ziyaretimde Van'a beraber gidip orada bıraktığım ve sonra Dstanbul'a gelerek beni misafirliğiyle mes'ut eden manevî kapı yoldaşım Muhibullah'la karşı karşıyayız.

— Ne dersin, Muhip, 7 Haziran günü münasip mi?

Tam zamanı... Sıcakların da henüz bastırmamış ola- cağı bahar mevsiminin son günlerinden biri...

Mayıs ayı içinde Milli Türk Talebe Birliğinin tertiplelediği Gençlik gecelerinde, Ankara, Kayseri, Eskişehir, Adapazarı, Dzmıt ve yeni gençliğin imân ve Dslâm haykırışları karşısında beyaz sakalına buca buca beni takip etmiş gözyaşlarından inciler dizmiş olan Muhibullah karara pek sevindi ve Van'-daki Arvas çevresine haberi hemen ilettiler:

— 7 Haziran günü oradayız! Nehri ve Şemdinli dönüşü 11 Haziran gecesi de Van'da bir konferans tertiplenmesi için M.T.T.B. Van Teşkilâtına ha-ber...

Biz yine Muhibullah ile konuşmaya devam edelim: Hac'da beraberdik; Arvas'ta beraber ve şimdi Neh-ri'de beraber...

— Dnşallah... ' — Biliyorsun ki, ben seni kelebeğe benzetiyorum. Ne zaman ve nereye, hangi çiçeğin, hangi yaprağın üzerine ko-nacağını ve ne kadar kalacağını belli değil... Ne zaman sabit bir mekânın

olacak?...

— Sabit ne var ki bu dünyada... — Pakistan'dan Afrika'ya kadar bütün Dslâm ülkelerini döndün dolaştın, değil mi?

— Öyle!... Almanya, Fransa ve Amerika'daki Müslüman mu hitler de cabası...

— Öyle!.. Hiçbir kemal örneğine rastladın mı bu yerlerden bi rinde?...

Hiç bir yerde, Efendi Hazretlerinin ayak tozu olabi lecek bir ferde rastlamadım!...

Peki, gayen ne bu yerleri dolaşmaktan? Gülüyor ve bir sırrı gizler gibi bir gülümsemeyle cevap veriyor: 45

44 Dşte öyle!... — Dnsan senin sabit adresini tespit etmek istese, Haç mevsiminin muayyen günlerinde Kâbenin muayyen bir mev kiinde diye gösterebilir. Arayan seni, tam bir mekân emni yetiyle yalnız orada bulabilir.

Yine sıcak, bir tebessüm: — Evet öyle...

— Seninle Mekke'den Medine'ye giderken yolda bir arap çocuğunun bize bakıp «Mecânin-deliler» dediğini ha tırlıyor musun?

— Nasıl hatırlamam! Keşke gerçek mânasıyla o deli lerden olabilsek!...

Ve birkaç gün sonra: —• Haydi Muhip! Yarın yola çıkıyoruz! Uçak biletlerimiz hazır... AYNI EV

Van Havaalanında kum gibi insan... Bunlar, beni Van'-da vereceğim konferans münasebetiyle karşılayan gençler..

Evet; bu defa Van'a gidişimde, biri resmi ve açık, öbü rü hususi ve kapalı, iki sebep var... Van'a güya konferans vermeye gidiyorum. Halbuki, malûm..

Muhib, karşılayıcıları görünce sevincinden uçtu ve beni geride bırakarak, adeta benim hesabıma onlara teşekkür edercesine kalabalığa koştu. Başta, Van Müftüsü, Efendimin mürşidi Seyyid Fehim Hazretlerinin oğlunun oğlu Seyyid Mehmed Kaasım Arvas, karşılayıcılardan önde bulunanlarla el sıkışmak, belki yarım saate mal oldu. Dostum Muhib, Van' in, hususiyle Van'daki Arvasiler ve Seyyidler çevresinin ba na gösterdiği alâka ve yakınlıktan bahtiyar... Sanki hem onların gözüyle bana, hem de benim gözümle onlara bakı yor.

Taksilere bindik. Herhangi bir parti genel başkanının zoraki karşılayıcılarından ve düzme kalabalığından daha yo ğun bir gönüllü yığını ve onların «uzun eşek» konvoyların dan daha yaygın bir kol... Yüze yakın arabanın korna çığ lıklariyle Van'a girdik. Ana caddelerden geçerek,

hayretle dönüp bakan insanlara ve tezgahlarından fırlayan dükkan-cılara sanki şöyle bir ihtarda bulunuyorsunuz:

— Mukaddesatçı, yeni Türk gençliğinin tek temsilcisi ve bütün Anadolu'yu ağı içine almış Milli Türk Talebe Birli- ği, Necip Fazıl Kısakürek'i takdim eder!

Burada Milli Türk Talebe Birliğine kendi hakkı ve yerin-de vasıflarını söyletirken, onun bana biçtiği, belki haksız ve yersiz sıfatları görmemezlikten görünmek istemem. Bu sıfat-lar, bu gençliğin, her yerde ve her vesileyle tekrarladığı bir klişe içindedir:

— Ruh hamurkârımız ve manevî babamız... Coşkun alkışlar ve taşkın tezahürler geçidinden nihayet . tenha, bahçe içinde ve tek katlı evler dizisi sokaklara kıvrı-labildik.

Dşte, Müftü Efendinin, Arvas ziyaretinde de misafir edil-diğim sevimli evi... Bahçe, ağaçlar, bahçenin bir köşesinde ve evden uzakça, yıkanma yeri... Kuş kafesi gibi, tek katlı, yüze güler, duvarları süt beyazı «hoş geldin!» diye gülüm-seyen bir yuva... Sokak kapısının yanında terasımı bir sed, içeride gıcır gıcır terlikler dizili. Bir avlu ve salon... Her şey öyle yerli yerinde ki, meselâ geçen defa bir taburenin üstü-ne bir kitap bırakmış olsaydım, onu da aynı yerde ve aynı vaziyette bulacaktım gibi bir muhafazakârlık ifadesi tütü-yor yerden... Ağaçlar, yapraklar, çiçekler, terlikler, bardak-lar, fincanlar bile bir an sokağa çıkıp dönülmüşçesine halle-rinin sadakati içinde... Ne halis mekân, ne güzel ev... Ev demek, bu demek...

46 47 YEMEK ve SOHBET Halı üzerinde diz çöküp oturanlarla beraber 20-30 ki-şiyi rahatça alabilecek çaptaki salonda sade kahvemi içerken belki 20-30 defa fincanımı taburenin üstüne bırakıp ziyarete gelenlerin ellerini sıkmak için doğrulmam gerekti. Gelen-lerin çoğu Müslümanca selâmdan sonra el öpmek ve peşin-den halıya çömelip sus-pus oturmak tavrında insanlar... Kol-tuklarda oturanlar, Müftü Efendi, kardeşi Şemseddin Arvas, akrabadan Said Arvas, tüccarlardan Kadri Perihanoglu, Enver Ekinci, Muhibullah ve ben... Bunlar, yarınki Nehri kafilesi-nin kadrosu...

Muhibullah'ın kıldırıldığı akşam namazından sonra ye-mek. Yandaki odada 8-10 kişinin etrafına dizilebileceği bir yer masası ve üstünde pideler ve kocaman yoğurt çanak-ları... tavuk, kuzu ve koyun, etin her nevinden lenger len-ger yemek.. Ayrıca üstü tarçın, fıstık ve kuş üzümü döşeli pilâv... Böreği ve tatlısı da ayrı... Ya o, başta gelen yoğurtlu ve naneli... Van çorbası?... Âşığı olduğum, 33 yıl evvel, Eyüp'teki eski tekke binasında Efendimle yanyana içtiğim ve onun bütünxyakınlarına ait evlerde tattığım, o güzelim çorba...

Sonradan öğrendim ki, biz yemeğimizi bitirip salona çe-kilince sofraya çöken çökene... Gelen yemiş, giden yemiş, belki 40-50 vnsan bu Seyyid sofrasından nasibini almış... Seyyidlik şanı bu, kolay mı; sadece kerem ve ikram... Cö-mertlik onlara, üç akşam iftarlıklarını bir fakire verip su ile yetinen, Allahın arslanı ve ilim beldesinin kapısı Hazret-i Ali'den geliyor.

Gece, salonda, geç vakte kadar devam eden sohbet... (Diyalog) değil de (monolog)... Hep ben konuşuyorum ve onlar dinliyor. Sanki ben bir gramofon plâkıyım ve herkes beni dinlemeye memur... Aradaki, Müftü Efendinin bir sö-zü bahse yeni bir yön veriyor. Şemseddin Arvas'ın devamlı

tebessüm içinde yüziyle, Said Arvas'ın devamlı bir iç düşün-ce ve dalgınlık belirtici çehresi

alâkaların en deriniyle beni kolluyor. Muhip sadece dinlemekte, Van'ın ileri tüccarların-dan Kadri

Perihanoğlu ile hizmet tavırlarının en titiziyle ha-reketlerimi kontrol etmekte... Öyle ki, ben sigaramı daha paketimden çıkarmadan onun çakmağı parlıyor ve ben daha koltuğumdan kımıldamadan onun kolu uzanıyor.

Müftü Efendi, bundan evvelki Arvas ziyaretimizde ba-na ait bir hali tasvir ediyor: — Seyyid Fehim Hazretlerinin mübarek rnerkadierinde

ayak ucuna çekilip çömeldiğiniz zaman gözlerim size mıhlan-dı. Yüzünüz evvelâ kıpkırmızı kesildi, bütün kanınız başı-na çıkmış gibiydi. Sonra birdenbire kireç rengine döndü-nüz. Bu defa da vücudunuzda kan dolaşımı diye hiçbir şey kalmadığı hissini veren bir yüz... Öyle oldunuz ki, ruhunu-zu teslim etmek üzere bulunduğunuz hissine vardım.

— Bir de bana sorun iç halimi!... — Biliyoruz, yazdınız!

— Yazıyla, tarifile ne anlatılabilir ki!... — Bakalım bu defa Seyyid Tâhâ Hazretlerinin merkadi başında ne hale geleceksiniz?

— Allah bilir... Böyle bir ihtarın bana yapmacık tavrı vermesinden korkarım.

Sohbet sürdü. Benim ve Muhip için yanyana iki kabarık yatak... Ve «dağılırken karar: — Sabahleyin erkenden iki arabayla yola çıkılacak...

Demin isimlerini saydığım 7 kişilik kadro, bir de müftü efen-dinin şoförü... O da yabancı sayılmaz; Van'da din görevli- D Jerinden biri.

48 49 TELGRAF DDREKLERD VE KARTALLAR Sabahleyin mükellef bir kahvealtı... Yağından, peyni-rinden, balından daha göz çekici bir unsur, ortaya konulan yoğurt...

Muhip: — Ye şu yoğurttan, dedi; bakalım nasıl bulacaksın? Sabah kahvealtında yoğurt yemeyi içime sindiremedi-đim halde bir kaşık aldım; ondan sonra da kaşık kaşık git-tim. Van'ın .yoğurdu bizzat kaymak...

Açık hava, masmavi ve lekesiz, hiçbir şüphe bulutuna yer vermeyen gök... Ağaçlar, yapraklar, çiçekler bir ağızdan «Merhaba!» diyor.

Geldiler. Dörderden sekiz kişi arabalara yerleştik. Şehir dışındayız. Oh; şehir hasretinin en az çöktüğü ve çöreklen-diği saha olsa da Van'dan çıkıp yüzde yüz sâf havaya ulaş-mak ve başıboş yollardan başka hiçbir medeniyet bunalımır izine yol vermeyen bir bekâret ve olduğu gibilik zeminine kavuşmak ne tatlı!...

Yolumuzda dört kaza merkezi var: Gürpınar, Başkale,. Yüksek Ova, Şemdinli... Yol, Yüksek Ovaya kadar arızasız ve (stabilize) dedikleri, tesviye edilmiş de asfaltlanmamış, soydan...

Şimdilik saatte 70 kilometre hızın altına düşmeksizin gidiyoruz. Yolların arması, kâh yaklaşan, kâh uzaklaşan, kâh sağa ve kâh sola doğru kıvrıntılar çizen telgraf direkleri ve tepe-lerindeki kartallar... Bu direkler, omuz başlarında tuttuktart iskelet elleriyle, nereden başlayıp nerede bittiği belirsiz tel-leri taşıyor. Bu tellerden geçen ürpertili çınlamaları

dinler gibi de bir edaları var... Kimlerden gelip kimlere gittiği ve neler mırıldandığı belirsiz esrarlı mesajların ürpertili çınlamalarını nakleden teller... Ve direklerin üzerinde, yalnızlı-

ğın ve kendi kendine yeterli olmanın remzî, muhteşem karı-tallar... Her halde tellerin ürpertili çınlamalarındaki musikiyi derinden derine anlıyorlar... Musiki durur gibi olunca da sultanî kanatlarını yayıp yeni tellere, nağmelere ve ufuklara doğru süzülüp gidiyorlar... Gagaları, kendi kendisini yiyen, fakat dışarıya hiçbir iz vermeyen büyük yalnızlıkların vahşi dişleri...

Aradabir, keçi, koyun, sığır ve manda sürüleri geçiyor önümüzden... Duruyor ve altımızdaki makine hayvana bakmaya bile tenezzül etmeyen sadece çekinme tavırlarıyla tik-sintilerini ilân eden bu hisli mahlukların geçip gitmelerini bekliyoruz.

Birden, arkamızdaki arabadan bir çığlık yükseldi: — Eyvah! Geliyorlar!

Yanımdakilere sordum! — Kim geliyormuş, ne geliyormuş?.. Güldüler:

— Hiç... Mandalar geliyormuş!... — Çok tuhaf! Ne çıkarmış mandalardan?... — Arka otomobildeki arkadaşlardan biri keçilerden, öbürü de mandalardan korkar!.. Adi bir korku değil, sinir-lenme...

Mandalar, sinirlenince hak vermeyen bir cana yakınlık-la masum gözlerini bize dikerek geçti. Dikkat ettim: Yolumuzda, hilkatin bu taraflara hediye ettiği muazzam bir nimet var... Su... Yandan, sağdan, soldan hep sular akıyor.

— Bu ne feyizli toprak, dedim. Her tarafından şu bo-şanıyor.

Muhip: — Biraz daha ileride görürsün, dedi. Yolumuzu kesecek: ve bizi hayli uğraştıracak kadar su... Anadolu'nun birçok ye-ri kavrulurken burası taşar, durur ve bütün bu (Enerji) heba olur, gider.

50 51 Fuzuli'nin «Su Kasidesi»ni hatırladım. Dhıyat ile içer.

Her kimde olsa yare, su... TEPEDE BDR KALE Dümdüz bir zemin üzerinde ilerler ve telgraf direkleri-ni ufuk boyunca kovalarken birdenbire bir tepe kenarından inişe geçtik ve seyrek, tek-tük birkaç evcikten ibaret köy gi-bi bir yere vardık.

— Burası Hoşap, dediler; birkaç hanelik bir bucak mer-kezi. Suyu meşhur..;

Dedim: — Hoşap «hoş âb-hoşsu» manâsına geldiğine göre her- halde lezzetli bir su bu içinden akan...

— Öyle!... Zaten yol boyunca hem lezzetli, hem de buzdolabına taş çıkartacak sulardan geçeceğiz...

Daha ilk girişte insanı karşılayan bina, tek katlı bir jan-darma karakolu... Boyası dökülmüş acemi bir yazıyla ne ol-duğunu belli eden bir de tabelâ var üzerinde... Ve yanı ba-şında bir bakkal...'Köyün eczahanesi, tuhafiyecisi, şekerlisi, nalburu, kitapçısı, züccaciyecisi, hattâ oyuncakçısı hep bu dükkân... Bir baraka penceresi kadar küçük vitrininde petrol lâmbaları, bilmem kaç yıl öncesinden arta kalan çukolata ve bisküvi paketleri ve bunların üstünde köşe kapmaca oyna-yan sinekler...

Bir de başımı kaldırıp tepeye bakınca ne göreyim!... Bu sefalet dekorunun tepesindeki tepe üzerinde bir kal'a hara-besi...

Ama, öyle taş yığını halinde bir harabe değil... Dçi çö-küp de dışının bütün dantelâsı, mazgallarına, pencere delik-lerine kadar maziye teşkilatlandırılan harikulade bir kabuk

şekil... Hisar kısmının mazgallar gerisinde, elleri mızraklı ve başları miğferli nöbetçiler gezdiği hissini veriyor ve köye nispet edilince sarayla tavuk kümesi arasındaki farkı ihtar ediyor. Selçuklular zamanından kalma, yüzünün bütün çiz-gileri belli bir mumyayı andıran Hoşap Kalesi, şimdi telgraf direkleri üzerindeki münzevi kartalı armalaştırıcı ve burçla-rına dikici fetihler devrinin mahzun resmidir ve eteklerine serili köye karga yuvası gözüyle bakmaktadır.

Hoşap suyu boyunca ilerledik. Suyun sağ yakasında bir düzlük ve birkaç mezar... Müftü Efendi:

— Burada Seyyid Abdurrahman Kutup yatıyor, dedi; ziyaret etsek iyi olur.

Ve birden arabalardan inip, birkaç yüz metre ilerideki kabre gittiler. Ben Seyyid Abdurrahman Kutup adında bü-yüklerden birini tanıımıyordum. Fakat isminin başındaki sı-fat yeterdi. Böyleyken olanca gücünü Nehri ziyaretine sak-ladığım rahatsız ayaklarımı zorlayamadım ve otomobilde ka-larak bu büyüğe ithaf ettiğim sureleri uzaktan okudum.

Hoşap çukurundan çıktık ve tabak gibi dümdüz ufuklar kuşatan ovada geniş ve (stabilize) yolu bulduk.

Muhibullah'ın bahsettiği ve yolumuzu dikine kesen su-lar başladı. Küçük su kıvrıntıları, dere, çay, ırmak derken ne-hir... Üstünden bir köprü geçen nehrin yanında idik.

— Öğle oldu, dediler; namazlarımızı kılalım ve neva-lerimizi yiyelim.

Eli yakacak kadar soğuk ve köpük köpük, taşlarla bir-dirbir oynayarak akan sudan abdestlerimizi aldık ve bir at: lama tahtası gibi suya uzanmış, tertemiz ve mücellâ bir ka-ya üzerinde kibleye yöneldik.

Van'dan ne nevaleler almışlardı arabalara neler!... Silip süpürdük...

52 53 TDTAN PALAS Başkale'den geçerken, yolun sağında kalan ve ovaya doğru bir meyil üzerinde kurulu bulunan, nazarımda kıymeti büyük —Efendimin dünyaya geldiği yer— bu kasabaya dik^-katle bakmış ve onda Doğu Anadolu'nun şahsiyetli mimari-sini okumuş, mânevi aristokrasi edasını hecelemişim. He-men çoğu taş ve eski üslûpta binalarla bir yamaç üzerinde basamak basamak yükselen bu kasabacık, «uygarlık» dedik-leri kat kat ve arsız (Botenarme) bozuntusu özentilerden ne

kadar da

ayrıydı. Belki uzaktan böyle görünüyor ve içinden kimbilir ne yeltenişlere yuva kuruyordu. Olsun; güvelerin sardığı nadide bir kumaş, hiç olmazsa dış nakışlarını muhafaza ediyordu ya... Bu hal, denizde boğulanlar arasında bir tahta parçasına tutunabilmiş, en fazla mukavemet sahibi bir kazazedeyi andırıyordu.

Onu, kendisinde doğup Arvas'ta yetişen efendimin mâ-nâsına uygun bulmuştum. — Muhib, demiştim; Efendi Hazretlerinin doğdukları

ev duruyor mu? — Duruyor ama kimbilir ne halde?... — 115 yıl evvelki doğuma sahne olan eski ev... Ah o eski ev; içi ve dışı misk gibi Dslâm kokan ev...

Dkindiye doğru, düpedüz bir zemin üzerinde, barakalarla dolu büyük bir (şantiye)ye benzer küçük bir kasaba... Adı «Yüksekova»... Son derece şahsiyetsiz ve eğer mevcut idiyse geçmişten kendisinde hiçbir iz kalmamış... Uzunca bir çarşı üzerinde malum köy dükkanları ve Hoşap bakkalı'nın türlü metalarını ayrı ayrı satan barakalar... Ve bir mey-dancıkta, içi ve dışıyla en bayağı üslûpta, bir Cumhuriyet devri camii...

Hiç de iyi bir intiba almadığım bu kasabada, gördüğüm bir manzara, menfi hissimi büsbütün perçinleyiverdi: Tek katlı, gerçekten fakir bir gecekondu kılıklı bir çatının kapı-

54 sında şöyle bir yazı: «Titan Palas»... Evet, Hotel Titan Palas... Gözlerime inanamadım. Göğsüne böyle bir yafta takabilmesi için bir otelin, 80 katlı, yüz­süz gökdelenlerden biri olması bile yetersiz... (Titan) dev manâsına; (Palas) ise, malûm, saray... Avrupa'da (Titan) şöyle dursun, (Palas) adını takmak için bile Dolmabahçe Sarayı çapında binalar gerek... Üstelik, bir de, eski Yunan efsanelerinden alınma bir isim; bir dudağı yerde ve bir dudağı gökte, dev hazret-leri... Hatırıma, artık tabiat kuvvetlerini yeneceği iddiasıyla denize indirilip ilk seferinde bir buz dağına çarpıp batan meşhur (Titanik) vapuru geldi ve bu özentilerin en aşağısı karşısında midem bulandı.

Bu teferruat üstünde duruşumun sebebi, üzerinde ne kadar durulsa az olan bir hikmete bağlı... Dşte, Doğu Anadolu'nun bu ücra köşesindeki Yüksekova kazasının tek katlı (Titan Palas) ı devrimler masalının olanca cevherini ve içyüzünü ifadede eşi bulunmaz bir misal...

Biraz ileride, camları kırık ve bomboş, kocaman bir bi-na... — Ya bu ne?

— Lise binası... Ama ne öğrencisi var, ne de öğretme-ni!...

Yüksekova'dan alçaklara ve olduğu gibi kalmış istikametlere doğru yükselirken, gözümün önünde, sazdan ve ça-muidan yapılmış bir kulübe ve kapısında bir levha:

Devrim Palas... YILAN AĞDZLARD Yüksekova'dan sonra, yüksek mi yüksek, yüce mi yüce dağlar... Tepesi yıldızlarda bir mahrutun etrafını, kopartıl-madan kesilen bir elma kabuğu gibi çepçevre ve helezon helezon dolanıyoruz. 55

Anadolu bütün ruhiyle bu dağlardadır; ve onun, dev«-lete karşı ruhundan kopan Ferman senin, dağlar benimdir! çığılığı işte bu dağlar üzerinedir:

Dağların ardında kalınca çile, Köroğlu yeniden gelmişti dile; Ak saçlı anadan geçilse bile Dağlardan

geçilmez derdi Koroğlu...

Bu mısralar da benim... Uludağ'dan, Dlgaz, Toroslar, Erciyes, Zigana, Koh, Ağ'rv ve nihayet Arvas ve Şemdinli eteklerinde nöbet bekleyen

dağlar...

Vatanın içinde bulmak üzere olduğum vatanın nöbetçileri... Ve uçurumlar... .

Uçurum; sâf ve gerçek türkçede bayıldığım kelimeler--den.. Uçmak filinin (antitez)ini veren mekân ismi... Yer--den göğe doğru değil de gökten yere doğru tepesi üstü uç--mayı billurlaştırın, insanı yükselmeye, yükselmezse dip--ri boylamaya, tuz-buz olmaya davet ve mahkûm eden uçurumlar... Yükseldikçe o nispette alçalma ihtimalinin birara--da insanı takip ettiğine remz, Dlâhi azemeti şekillendiren dağ--lar ve uçurumlar. Nitekim, belki 1000 metrelik bir uçurumun yanından kıl payı bir istinatla geçerken otomobildeki--lerden birinin sesi yükseldi:

— Allahü Ekber!... Her biri yılan ağzı dehşetiyle insan yutmaya bakan uçurumlar boyunca indik, çıktık. Soruyorum: — Ziyaretine gittiğimiz Şeyh Büzürk (Seyyid Tâhâ)

Hazretlerinin merkadleri de böyle bir dağ üzerinde mi?... — Hayır; o bir yamaç üzerinde... Fakat başka türlü iniş

çıkışları var... Kenarı da hayli dik bir yar... Dnişlerde berzahlar... Çıkışlarda 180 dereceye yakın dönemeçler... Ve su, su, su... Her su başında abdest tazelemek merakındaki Muhib-bullah; öyle oldu ki, bazılarına atlamak zorunda kaldı.

Yolları sonu gelmez bir top kumaş gibi motorumuzun altında gizli bir silindire sarıp gidiyoruz. Daha doğrusu, Şem--dinli ötesinde Seyyid Tâtâ Hazretleri'nin nur yatağı üzerinde gizli bir çıkırık bize bağlı bir ipi sara sara kendine çekiyor... Bu tarafların şoförleri, engelli koşu ustası atletlere ben--ziyor. Rastladığımız sulardan, tümseklerden, yarıklardan öy--le bir geçişleri var ki, insan, makinenin dümdüz hendesini bu türlü bükümleştirmiş, âdeta makineye, canlılara mahsus bir duygu aşılamaş, makineyi mistikleştirmiş olmanın hüneri karşısında apışır kalır. Bunlar, makineden matlup olan işin . kolayında değil de, matlup olmayanın zorunda hünerli in--sanlar... Tam Şark tipleri... Bir tüfeği, horoz ve nişangâh arası, hendese anlayışı yerine, çarpık namlusunun hatâ pa--yını garip bir hisle hesaplayıp hedefe uzak bir yönde kulla--narak hedefi ta merkezinden vuran Anadolu karekteri... Bizi Batı tipinden ayıran çok ince bir farika noktası...

Öyle sulardan geçtik, öyle tümseklerden atladık, öyle çukurlardan kıvrıldık ki, arabamızda Avrupalı bir şoför ol--saydı derhal vereceği hüküm: — Buradan ileriye geçilmez!

Kararı olurdu. Dçtimai plânda lüzumlu kolayların acemisi ve ferdî çer--çevede lüzumsuz zorların ustası karakterimizin halis örneği şoförümüz geçilmezleri geçti ve bizi iki yamaç arası bir düz--lüğe çıkardı: Şemdinli...

57 56 ŞEMDDNLD Evet, iki yamaç arası ağaçlıklı bir kavis üzerinde seyrek evler ve kavsin ortasında tek bir sokak... Şemdinli budur. Başkale ve Yüksekova gibi kazaların 7-8 binlik nüfusuna karşılık 1300 nüfuslu bir yer... Sonradan öğrendiğime göre bu nüfusa oradaki jandarma birliği de dahil...

Kavsin ortasındaki sokak, dedim. Nihayet 100 metrelik bu sokakta, eşlerini yoldaki örnekler göre tarif ettiğim te--ker katlı dükkânlar... Bakkal, tuhafiyeci, kahvehane, ma--nav... Ve Dstanbul'da ezberlediğimiz bazı firmaların levha--ları...

Otomobillerimiz sokağın orta yerinde durdu. Biri zayıf, öbürü semizce, zayıfı tam bir şehirli kılığında ve öbürü şalvarlı iki zat bize doğru ilerlemeye başladı. Müftü Efendi ve öbürleri bu iki zata doğru atılıp karşılanışa ihtimamla muka-bele ettiler... Müftü Efendi ikisiyle sarmaş-dolaş öpüştü. Ben de arabadan indim ve kendilerine doğru ilerledim. Müftü Efendi:

— Dşte size bahsettiğim ve işlerini havale ettiğim sey-yidler, dedi; Seyyid Tâhâ Hazretlerinin torunlarının torun-ları...

Hayretle irkildim. Evet; Müftü Efendi bana mektup gön-derip Irak'tan gelen iki seyyidden bahsetmiş ve bunların Türk tebaalığına geçmeleri için ettikleri müracaatı destekle-memi istemişti. Ben de vazifemi yapmıştım. Fakat kendileri-nin Seyyid Tâhâ soyundan geldiklerini bilmiyor, sadece Abdülkaadir Geylâni Hazretlerine ulaşan neseplerinden bilgi sahibi bulunuyordum. Daha doğrusu Seyyid Tâhâ Hazretle-rinin Abdülkaadir Geylâni nesebinden gelme ve «Şerif» ol-duklarını bilmiyordum. Nur neslinden ve en büyük bir veli-ye nispetleri yeterken şimdi yolumun en büyüklerinden bi-rine bağlantıları beni büsbütün heyecanlandırdı ve olanca alâkamı üzerlerinde topladı.

Zayıf ve şehirli kılıklısı Mazhar Geylâni, tıknazca ve şal-varlısı da Salih Geylâni... En küçük bir azamet ve ağa tavrı takınmaksızın öyle bir vakar ve asalet tütüyordu ki, üzer-lerinden, renk renk yapma çiçekler arasında dışı şatafatsız bir yasemin kokusu neşrediyorlardı edalariyle... Bu hali an-lamak için bir kahvehanenin önündeki iskemlelerde yarım saat kadar oturmamız yetti.

Geceyi nerede geçireceğimizi bilmiyorduk. Fakat Sey-yidler bizi bırakmaz diye düşünüyorduk... Akşam ezanı... Bizim grup ve Şemdinli'den iki Seyyid, yol boyunca ilerleyip biraz ileride çukur bir yerde, basit, ki-remit çatılı mescide girdik. Hayret!... 1300 nüfuslu Şemdin-li'de akşam namazına gelen 13 kişi yoktu. Bizim grubumuz ve iki Seyyid... Dönüşte bizi yine aynı kahvehanede oturt-tular ve biraz sonra evlerine gitmek üzere hoş-beş etmemizi

istediler. Evlerinde bir hazırlık içinde oldukları belliydi. Fakaf ge-leceğimizden önceden haberleri yok idiyse bu kadar kısa za-manda 8 kişiyi ağırlamak için ne yapabilirlerdi?...

— Zahmet ve külfete hiç lüzum yok, dedim; ağırlan-maya değil, muhterem ceddiniz Seyyid Tâhâ Hazretlerini zi-yarete geldik. Bize birer köşe gösterebilerseniz olduğumuz yerde kıvrılır, sabahı bekleriz.

Cevaplan şu oldu: — Estağfurullah... BDR MESELE

Kalktık ve kasabaya girerken sol tarafta, gür ağaçlıklı ya-macın üstündeki evlerine doğru yokuşu tırmandık. Belki yüz metreyi geçmeyen yokuş ihtiyar dizlerimi öylesine yordu ki, yarınki, büyük tırmanışa nasıl katlanabileceğimi düşünerek ürperdim. Ağaç dallarını tepemizden aşırarak her tarafı yap-

59 58 raklarla peçeli küçük eve girdik. Küçük evde hemen bütün ev çerçevesini kuşatan büyük bir salon... Çepçevre yer min-

derleriyle döşeli... Orta yerde, etrafına 10-15 kişinin dizilebileceği koca-man bir sini ve üzerinde ağız tadının her türlüüne cevap veren yemekler... Tatlı ve tuzluların birarada senfonisi... Bu kadar kısa zamanda hazırlanan sofrası, belliydi ki, seyyidlik ikramının musluklarından bir anda tabaklara boşaltılmıştı. Yemekten sonra bana sigara kâğıdına sarılıp içilmek üzere uzatılan altın renginde hususi bir tütün... — Şemdinli tütünüdür bu... Sultan Abdülhamid Hâna gönderilen tütün... Küçük bir sahada ekiliyor; fazla bir şö-reti yok, fakat nefasette bir tane...

Sarmayı beceremedim, başkalarına havale ettim, ama tabakayı koklarken tütürdüğü rayihadan mest oldum.

Seyyidlerin derdi bana çok dokundu. Yerleri Irak taraﬂında kalan ve bu defa gördükleri tazyikten ana vatanlarına geçip Türk tâbiyetine girmek isteyen, aslında kendilerine ait toprakların fırsatçılar elinde yağma edildiğine şahit olan bu, maddede ve mânâda en büyük soy bağılıları, maddede ve mânâda haklarını istiyor ve:

— Şu ayağımı bastığım toprak maddede benimken ona sahip olmanın mânâsından, Türk vatandaşlığından da mahrum bulunuyorum! Gayem evvelâ mânânın iadesidir. Madde tarafı değersiz ve zaten mânânın hakkı... Demek istiyordu.

Ben burada, şunun, bunun tebaalık veya mal hakkı gibi hasis bir mesele üzerinde değilim... Fakat mesnedini kaybeﬂden ulvi mânaların memleketimizde ne «Açmaz» lara yol açtığını göstermek için bu hadiseyi en acıklı misal olarak ele alıyorum.

Irak ve Dran sınırlarının Türkiye ile kavşak köşesi üzereﬂinde, Şemdinli'den 6-7 kilometre ileride Nehri tepesinden bütün Türk yurduna asli mânasını üfleyen bir ruhaniyettir.

torunları, imparatorluk sicillerinde kayıtlı topraklarının yağ-macılarca yutulduğunu görürler ve «Ben Türküm ve Türke Türklüğünü veren sülâledenim; şimdi de, madde gayesi ol-maz olsun, mânâmı, Türklüğümü tescil ettirmek mevkiinde bulunuyorum!» derler ve bu azametli hakka karşı bir has-sasiyet bulamazlarsa yuf bu hale!..

Dedim ya; benim miskin meselelerle alâkam yok!.. Bu sözleri bana Seyyid Tâhâ Hazretlerinin, işi basit müşahhas-tan büyük mücerrede yükselten ve ona göre mânalandıran ruhaniyeti söyletiyor. Kâinatın Efendisi soyundan gelenlerin, oldum olası en büyük Türkler sıfatiyle Türkün kucağında buldukları hakkı, şimdi Nehri'deki «Seyyid Tâhâ» imzası ta-pulaştırmaya yeterken onları ahmak (Formalite) lerin ağı için-de çırpındıran anlayışsızlık havasıdır ki, beni harap ediyor. Ve bu havadan faydalanan çarıklı erkan-ı harpler, Nehri te-pesindeki mübarek merkade kadar menfaat tuzaklarını kur-muş bulunuyor. Bunlar da sözde müslümanlar topluluğunun köylü sınıfından...

MUKADDES TERLDK Müftü Efendi, Seyyid Tâhâ Hazretlerini ve onun naza-rında para ve malın ne belirttiğini anlatıyor. —Bütün bu Şem-dnili, Nehri ve etrafı, kabulü için padişahlardan gelen rica fermanlarıyla Şeyh Büzürk Hazretlerine aitmiş... Böyleyken mülklerine ve mülk sahipliğine zerrece değer vermezler, ge-lirlerini fakirlere ve misafirlerine harcarlarmış. Konakları zi-yaretçilerle dolup taşar ve bazı günler 400-500 kişinin bir-den sofrada toplandığı olurmuş... Devir Sultan Abdülmeccid Hân zamanı... O sıralarda sınır komşusu olan Dran Şahı da Şeyh Büzürk Hazretlerine birkaç köy hediye etmiş... ' Seyyid Hazretlerinin mübarek dudaklarından yalnız şu keli-me dökülmüş. Elhamdülillah... Kısa bir zaman sonra Acem

61 60 Şahı ölüyor ve yerine oğlu geçiyor. O da, aradaki mezhep aykırılığından mı nedir, babasının hediye ettiği köyleri geri alıyor. Şeyhin karşılığı yine aynı: Elhamdülillah...

«Başbuğ Velilerden 33» isimli eserimin 31. halkası «Sey-yid Tâhâ» bahsinde bulunmayan bu menkıbe beni fevkalâ-de mütehassis etti ve gerçek bir ermiş gözünde malın ne de-mek olduğuna en keskin misallerden biri oldu:

Dslâmda makbul zenginlik, sahibine hükmeden para de-ğil, sahibinin hükmettiği ve alet diye

kullandığı şeydir. Yani gaye para değil, onun vasıtalık edeceği büyük ve ideal iş... Biri menkıbe daha:
Bir gün Şeyh Büzürk Hazretlerinin kethüdaları huzura

çıkıyor: — Efendim; pencereden gördüm, bir kabile insan hâni- kaha doğru geliyor!

— Kaç kişi kadar var? — 400-500...

— Peki, ambara inin de erzak adına ne bulunduğuna bakın!

— Baktık efendim, şu anda fazla hiçbir şey yok... — Siz yine bakın!

Gidiyorlar, bakıyorlar ve görüyorlar ki, çuvalar, tence-reler ve taslar, bölük bölük askere yetecek çapta dolu.

Bahis hep bu mihver, velîlik makamına mahsus harika-lar etrafında sürüp giderken, ev sahibi Mazhar Geylâni bir-denbire yerinden fırladı ve çıkıp gitti. Birkaç dakika sonra dönen Mazhar Geylâni'nin iki elinde, ihtiramla taşıdığı iş-lemeli bir bohça... Bohça doğru bana getirildi ve Cennetten gelen bir nişanın mahfazasıymış gibi uzatıldı. Meğer cennet-ten gelen bir nişanın değil, Kâinat Efendiliğine mahsus, tek ve mutlak bir makam sahipliğinin ayakkabılarıymış...

— Allah Resulünün terlikleri... Böyle dediler ve boh-çadan üstleri gayet sanatkârca işlenmiş deri bandajlı, san-dal şeklinde bir çift ayakkabı çıkarıp uzattılar...

Bu mukaddes terlik veya ayakkabıyı sağ elimle alıp nasıl yüzüme, kafama ve kalbimin üstüne sürdüğümü, na-sıl öpüp kokladığımı, görmeyen göze anlatabilmek iktida-rında.değilim...

Herkes, ayakta benim hareketlerimi tekrarladı ve bohça eller üzerinde harem tarafına götürüldü.

Şimdi bir soru : — Acaba bu terlik veya ayakkabı gerçekten Kâinatın Efendisine ait, O'nun mukaddes ayaklarını gerçekten öp-müş müydü, yoksa öyle gösterilmiş ve sanılmış, sonradan

yapılma bir şey miydi?... Şüpheyi, Müftü Efendi, riyazi bir ifadeyle çözdü •. — Bu soydan, nesepleri kafi seyyidlerde, Allah Re-sulüne ait uydurma bir eşya bulunamaz!..

Seyyid Tâhâ Hazretlerinin toprağını öpmeye giderken, o büyük ruhaniyet bana Allah Resulünün ayaklarına ait mukaddes kılıfı öptürdü.

DPLE GÖĞE TIRMANIŞ Seyyidlerin büyük salonunda at nalı şekli üç duvara dayalı sedirler üstüne serilmiş yataklarda uyuduk veya sa-bahı bekledik. Sabah kahvaltımız geceki yemekten daha muhteşem oldu. Adeta bal denizinde yüzdük... Şemdinli'-nin balı da, tütünü gibi pek nefis... O da, hususi surette Sultan Abdülhamid'e gönderilen yerli kıymetlerden... Dsmi de «beyaz bal»... Hele peyniri!... Dünyanın hiçbir yerinde

o lezzet kıvamlandırılmaz. En erken saatte, cemaatsiz cami yolunda hiç kimsenin görünmediği anda hazırız. Bize arkası açık, kamyonete ben-zer bir araba verdiler. Şemdinli'den ileriye güven vâdet-meyen otomobillerimizi orada bıraktık. Bizi Şemdinli'den takip edenlerle beraber kamyonete dolduk. Beni şoförün

63 62 yanına bindirdiler. Şemdinli ve Nehri etekleri arası, «Köp-rü» denilen yerde biten 6-7 kilometrelik yolu, canbaz şo-förlerden en iyisi idaresinde belki 1 saatte kesebildik.

Yüksekova'ya kadar geniş ve (stabilize), Şemdinli'ye kadar da dar ve alabildiğine sarp ve dik yollardan sonra artık makinenin araziye uyma takati sona eriyor ve iş, an-cak bu tarafı karış karış bilen, canbaz üst canbaz bir şoföre kalıyordu. Eğer bir kamyonette iki tekerlek arası faraza 1

metreyse, genişliği de o kadar olan bu yolu, sağımız tepe, solumuz çukur, tekerleklerimizin yarı genişliği içeride, yarı-sı dışarıda, geçtik; ve birkaç ark üzerinde eski zaman işi «Köprü»ye ulaştık. Sağ, sol ve cephe istikametinde üç yamaçın sınırladığı bir berzah... Karşı yamaç gayet dik, fakat dümdüz ve arızasız... Sağdaki yamaç da, Nehri tepesinin kıvrım kıvrım âryalı yoluna geçit veriyor.

— Dşte buradan başlıyor Nehri yolu, dediler; buradan öteye artık makine müflistir. Yaya, yahut at...

Nehri tepesinin ilk meyli bana tatlı göründü; yaya gidebileceğimi sandım ve yürüdüm. Arkadaşlarımsa, yaya devam edemeyeceğimi kestirdikleri için, karşı yamaçtaki köyden bir at sağlamışlardı.

40-45 yaşlarında, kır sakallı, yalınayak, başı kabak güçlü kuvvetli bir adama hitap ettiler: — Haydi git atı getir! Göster bakalım kendini, Sofu

Tahir! Attığım her adımı avuçları içinde hafifletecek kadar şefkatli, nezaketli ve riayetli Kadri Perihanoğlu koluma girdi ve ilk tatlı meyilden beni çıkarmaya başladı. Fakat uzvi olmaktan ziyade ruhi halim, daha ilk adımlarda bütün gücümü kesti. Kadri Perihanoğlu beni bir taşa oturttu ve:

— Atı bekleyelim, dedi; yürüyemeyeceksiniz. Bir de baktık ki, Sofu Tahir karşı yamaca hücum dört nalıyla tırmanıyor ve yamacı ayaklarının atlından storlu bir

perde gibi çekiyor. Arkadaşlar da etrafımı aldılar ve dedi-ler : — Atsız olmayacak! Dleri çok sarp ve engelli... Anlıyordum! Yöneldiğim noktanın ruhumdaki tesiri, mevcut gücümü de tüketmiş ve beni herkesin malik bulun-duğu her kuvvetten yoksun bırakarak semaya iple çıkmaya memur etmişçesine bir hale uğratmıştı. Başkaları hesabına pek ucuz olan bu ziyaretin bana tayin edilen bedeli, bir-denbire bu kadar ağırlaşmıştı. Tek adım atmama imkân kalmamıştı. Bilmem ki, bu hali, lehime mi aleyhime mi yor-malıydım? Yoksa gittiğim yerden alacağım hazinenin kıyme-ti, aciz şahsıma ait bir lütuf olarak böyle bir ilk ödemeyi mi gerektiriyordu. Seyyid Büzürk Hazretleri beni bedavacılık-tan kurtarıyorlar, bana bir çile hakkı mı bahşediyorlardı?.

Sofu Tahir, kuş gibi tırmandığı yokuştan, bir at üze-rinde, yıldırım gibi indi ve yanımıza geldi: At ki, at... Yularlı, dizginsiz, gemsiz ve kantarmasız, üstünde semerimsi bir yastık, özengisiz ve zahmetsiz, doru ve tıkHz bir hayvan...

AT SIRTINDA BDR PAÇAVRA Bir zamanların süvarisi, mania atlarken geçirdiği kaza-lardan yüzünde yara izleri, 1934'den 1963 yılına kadar otur-duğu yalılar ve köşlerde safkan atlar beslemiş ve at'a dair büyük bir eser yazmış, karikatürleri bile çizmeli olarak çi-zilmiş bu adam, şimdi at diye önüne getirdikleri bu beygire mi binecekti?.. Hem de nasıl?.. Başkaları tarafından kaldı-rılıp atın sırtına oturtulacak, semere benzer yastığın ucun-daki ip halkaya tutunması ihtarını alacak ve yuların ipi Sofu Tahir'in elinde, sürülüp çekilecek...

Aynen böyle oldu. Sofu Tahir yuların ipini eline aldı 65

64 ve bana, atçılıkta en büyük ayıp olan, semere tutunmak-tan başka iş kalmadı. Anlıyordum! Öyle bir huzura gidiyordum ki, üzerimde nefis emniyetlerinin en küçüğüne bile yer kalmaması gere-kiyordu. Avrupa'da atlı müsabakalara giden (ekip) subay-larının arkadaşı ve meslektaşı ben, süvarilik gururunu bile taşa çaldıkları bir acze düşürülmüş ve at sırtında maskara-laştırılmışım.

Gözümün önünden şöyle bir levha geçti: 40 yıl kadar önce, ayağымda Londra'da krallık çizmecisine yaptırılmış çizmeler, elimde bir kamçı ve altımda nefis bir Dngiliz atı, yürüyüşe çıktığımız Sütlüce tepelerinden bir fırsatını bulup Eyüb'e kıvrılmış ve dikine çıkan mezarlık yolundan Efendi-min

oturduğu eski Kâşgari tekkesine çıkmıştım. At da tekkenin açık bahçe kapısından girmiş ve orada rastladığım Efendime o vaziyette görünmüştüm. Mübarek yere böyle pervasızca atla girmenin küstahlığını affettirecek bir harekette bulunmayı da düşünememişim. Efendim bana iğnefi

nazarlarla bakmışlar, ama ben yine bir şey anlayamamış ve at sırtında tekkeden ayrılmıştım. Bu hadise, vefatların—dan sonra kendilerine karşı uygunsuz hallerimi muhasebe eder ve kendimi adım başında suçlarken bana ayrıca dert olmuştu. Nasıl oldu da o huzura atla çıkabildim, o huzurda at sırtında durabildim diye dövünmüştüm. Dşte şimdi o edep yanlışımı ödüyor, Efendimin Mürşidinin Mürşidi huzuruna at sırtında bir paçavra edâsiyle çıkmaya memur edilmiş bu—lunuyordum.

Bu tür—lüsü de ne büyük kârdı benim için... Yediğim tokat af ve kabul edilişimin işaretiydi. Ne güzel şeydir ceza... Ancak ödemeye lâıyk gördük—lerine, ödetmek istediklerine verirler... Dsrail oğullarından biri, ellerini ulvilikler âlemine kal—dırıp Allaha hitap etmiş :

66 — Yarabbi, ben ne günahlar işledim, sana ne isyan—larda bulundum, cezamı vermedin!

Allah onun Peygamberine vahyetmiş : —? Git ona de ki, ben kendisine en büyük cezayı verdim, ama farkında değil... Ondan gözyaşını ve duayı kaldırdım!..

Atımın yuları Sofu Tahir'in elinde, sağım duvar misali dik bir yar, solum daha dik bir uçurum, yolum da iki karış genişliğinde ve uçuruma meyilli bir geçit... Ellerim semer—de ve yüreğim çığlıklar içinde, bazen ortasından su akan ve ayak basılacak yeri 10-20 santimi geçmeyen mücellâ ve kaygan taşlar arasında, işte mazideki şanlı süvarinin hali!..

Kimbilir yüzümde ne okumuş olacak ki, Sofu Tahir, geçilmesi çok zor bir yerde durdu ve bir kumandan üslu-buyle haykırdı :

— Attan in!... Ve bana sırtını dönüp emrini tamamladı : — Atla sırtıma!...

Ben bu hareketi attan inmemi kolaylaştırmak için ya—pılmış sanırken, Sofu Tahir, yedeğinde at, sırtında da ben, yol almaya başlamaz mı?...

ZDYARET Sofu Tahir'in sırtında, düşer gibi olduğum her defa onun beni hoplatıp omuzlarına çekmesiyle dengemi bula—rak, atlaya zıplaya küçük bir düzlüğe vardık. Burada dört yalçın duvardan ibaret, üstü kapalı basit bir mekân... Bina—nın önünde de, dört köşe, üstü açık bir giriş avlusu...

Sofu Tahir beni bu avlumsu yer önünde toprağa indir—di. Bir de bakayım ki, arkadaşlar, burada ayakkabılarını çıkarıyorlar. Ben de çıkardım.

67 Müftü Efendi : — Burası, Seyyid Abdullah Hazretlerinin merkadi, de—di; Seyyid Tâhâ Hazretleri biraz daha yukarıda...

Seyyid Abdullah, büyük kol başı Mevlânâ Halid Haz—retlerinden Seyyid Tâhâ'ya gelen irşad çizgisinin lahikası halinde, alıcı ve verici olarak her iki tarafa da bağlıdır, ara yeredir ve Seyyid Tâhâ'nın amcasıdır. Yüzlerce halife ye—tiştirmiş olan Mevlâna Halid'den gelen nur, doğrudan doğ—ruya Seyyid Tâhâ'dan geçerken, ayrıca ve aynı merkez yö—nünde Seyyid Abdullah'a da uğramaktadır.

Seyyid Tâhâ Hazretlerinin bir vasiyeti: — Seyyid Abdullah Hazretlerinin arkasında beni öyle bir yere defnediniz ki, ziyaretime gelenler önce Seyyid Hazretlerine uğrasınlar; ziyaret yolu kendilerinden geçsin... Çorapla toprağa basarak binaya girdik. Orta yerde, üstü parlak yeşil bir örtü

kaplı merkad... Mezar ziyareti edebine göre çevrelendik ve oturduk.

Bu noktada benim halim kelimenin üstüne çıkıyor. 45 yıl önce karaladığım ve sonunu getiremediğim üç mısra:

Kelimenin üstünde, Cümlelerin altında, Benim büyük meselem... Meğer bugünkü yangınının kıvılcımlarını o günden taşıyormuşum. Bir Fatıha ve onbir Dhlâs okuyup Veli'ye ithaf ettikten sonra gözlerimi yumdum ve kala kaldım. Sanki dondum. Anlatılabilecek hiçbir ihsasa malik değilim... Anlatabilsem veya anlayabilsem başkalarından evvel kendime anlatacağım.

Çıktık. Ziyaretimin asıl mihrakı Seyyid Tâhâ Hazretle- . rine gidiyoruz... Sık ağaç dallarının içinden sıyrılır sıyrılmaz muazzam bir saray harabesi... Ne o?... Periler diyarında

mıyız? Nedir bu içi çöküp dışı kalmış saray?.. Muhteşem kapısı gayet ince nakışlarla haleli pencereleri ve heybetli duvarlariyle dış mimarisini olduğu gibi hiç yıpranmamış şekilde âhenk[eştiriyor.

Sualime cevap verdiler : — Seyyid Abdullah Hazretlerinin torunlarına ait ko-nak... Konak değil, gerçekten saray... Maneviyat sorguçları-ının sarayı... Öyle bir şahsiyet ifadesi içinde ki: «Dşte ben buyum ve Türk vatani buydu!» diye haykırıyor; fakat okyanus ortasında düdük çalan bir geminin çığığı gibi kimse bir şey işitmiyor. Daha doğrusu kendisi işittirmek istemiyor.

Dikine birkaç adımdan sonra, üstü açık bir toprak çer-çevesi içinde üç kabir... Biri önde, öbürü arkasında, daha öbürü de ikisi arkasında ve solda... Öndeki Seyyid Tâhâ, arkasındaki Seyyid Muhammed Salih, yandaki de Seyyid Tâhâ Hazretlerinin çok sevdikleri oğlu...

Büyük bir muayede salonunda, binlerce sarıklı ve nur yüzlü, ayak üstü ve el-pençe divan vaziyetinde insanlara karşı, muazzam tahtına yerleşmiş bir hakim huzuruna çıkar gibi, suçluların en zavallısı edasiyle adımlarım dolaşa dola-şa yürüdüm ve merkadin ayak ucuna yığıldım.

VE ZDYARET Aynı cümudiyeleşmiş hal... Şeyhimin şeyhinin şeyhi huzurunda, öyle bir boşluğa bulanmış bulunuyorum ki, göğe mi kaldırılıyor, denizin dibine mi indiriliyorum, far-kında değilim. Bildiğim, hissettiğim şu ki, her şey benden uzaklaştırılıyor ve bir şey, anlatılmaz bir şey, bana yaklaştırılıyor. Ne şekil, ne renk ne ses... Her şeyin mücerredin-den gelen bir davet...

68 69 Bu duygudan bir an kaba akıl hesabına inelim.. Biri, kaba akılcılardan biri çıkıp da sorsa : — Bu hali kendine sen mi veriyorsun, ziyaret ettiğin

büyüğün ruhaniyeti mi? Sakın kendi kendinin telkini altın- da birtakım hayallere giriftar olmuş olmayasın!...

Cevabı çoktan hazır: — Bu hali bana o ruhaniyet veriyor ve ben de ona istidadı yerinde buluyor. O çekiyor, ben de kendimi koyu- veriyorum. Emme-basma tulumba misali...

Akılla ruh arası münasebetlerde bundan başka söyle-nebilecek söz yoktur; ve bu nokta imanın en nazik düğüm merkezidir. Anlayanlar anlasın!...

Ayrılırken Seyyid Muhammed Salih Hazretlerine uğra-dık. O da, Seyyid Abdullah gibi, Seyyid Tâhâ ile baş hali-fesi Seyyid Fehim arasında ayrı bir çizgi ve ana yolun yan lahikası mevkiinde... Efendimin şeyhi Seyyid Tâhâ'dan alır-ken Seyyid Muhammed Salih'den de gelen bir pay var ken-dilerinde...

Ayak uçlarında, ayak taşından kopma, lâhid çıkıntısı üstünde, sanki beni bekleyen yumruk kadar bir parça gör-düm.

Sarımtrak pembeye kaçan bir zemin üzerinde kırmı-zımtrak ve mavimtrak hareli bir taş... Taşı aldım, öptüm, yüzüme ve bağıma sürdüm ve cebime yerleştirdim.

Ayrıldık. Seyyid Abdullah Hazretlerinin yanı başında gördüğü-müz sarayın biraz daha küçüğü, yine muhteşem bir bina harabesi...

— Ya bu?... — Bu da, hânîkah, dergâh... Barbar saldırılarına karşı söylenmiş ve sonra mesel haline gelmiş lâtince bir sözü hatırladım: «— Harabeleri de harap ettiler!»

(Barbarizm) vahşetini ifadede müthiş bir söz... Neler düşündürmüyor: 70

Cumhuriyet devrine gelinceye kadar son birkaç asırlık macerasıyla Dslâm gittikçe harabeleşme yolundaydı; ondan sonra harabeleri de harap eden bir tahrip kasırgası çıktı. Ve işte her şey bu hale geldi.

Dönüyoruz... Biraz oturup dinlenelim ve birşeyler yiyelim dedik... Çimen üzerine serdiler nevaleleri... O sırada bir delikanlı gelip, bizi biraz ileride, babasının evinde yemeğe davet «tti. Müftü Efendi bu daveti, nefrete benzer bir tonla red-detti. Meğer bu çocuk orada kamp kurmuş ve ziyarete ge-lenlere güya ikram yüzü gösterip onları haraca kesmek yo-lunu tutmuş bir menfaat tipinin oğlu... Bu tip bir vakitlerin ?mamuresi ve şimdi sahipsizlik örneği Nehri havzasının sey-yidlere ait arazisi üzerine oturmuş, şimdi gelip geçene ma-neviyat simsarlığı yapan bir nevi turist ajanı... Dsmi «Allahın Kulu», fakat işi Allah ehlinin istismarı... Böyleleri, Anado-lu'da ve hele doğu illerinde pıtrak...

ÇIKARTMA KÂĞIDI DÜNYA Yuvarlanırcasma inişi, tırmanırcasına çıkışından daha çetin tepeden, yine at sırtında aşağıya doğru yol alırken arkamdan bir ses duyuyorum.. Türkçe mi, kürtçe mi, farsça mı bilmem nece bir şarkı... Hep tek telin iki veya üçü geçmez perdeleri üzerinde gidip geliyor. Ve nakarat halinde şu seslere benzer bir tekerleme :

— Bu-hâ-râ!.. Şu, veliler iklimi «Buhârâ» mı demek Sordum. — Bu bir delidir, dediler, yahut bir meczup... Size at getirdikleri köyden... Peşimize takıldı, geldi. Şimdi de coştı.

71 Şarkısını boyuna aynı helezon üzerinden kıvrırıp du-ruyor : — Bu hâ-râ!..

Sabit fikir, koğulmaz düşünce temposunu daha yakıcı şekilde hiçbir ahenk veremezdi : — Bu-hâ-râL

Zaten sabit fikir ve koğulmaz düşüncelerin eski hasta-sı, ben o hale geldim ki: — Susturun şu adamı!.

Diye bağırarak oldum. Sabır ve katlanma... Onu düşündüm ve dişlerimi bir-birine kenetledim. Bir zamanlar bir bankada müfettişlik yaparken Anadolu'nun kuytu bir kasabasının sefil bir oteline inmiş, caddeye bakan bir odayı seçmiş ve :

— Bu oda fazla ses alır, rahatsız olursunuz. Bir de burada bir deli vardır ki, sabaha kadar bağırır, durur!.

ihbarına kulak asmamıştım. Gerçekten deli, sabaha kadar ş u dört kelimeyi ağzın-dan düşürmemişti:

— Beykoz'lu Ahmed; adam olamadın!

Küçük adım da benim «Ahmed» olduğu için, sadece «Necip»ini eksik bularak bu cinnet (laytmotif) ini üzerime almıştım. Sağ elinin baş ve şahadet parmağıyla sol elinin üst derisini çekip bağırان deli:
— Zavallı Ahmed Necip; adam olamadın!

Tepeden indik indik. Atım (vals) yapar gibi bir sağ-dan, bir soldan döndü, döndü; ve sanki kâinat sırrından bir şifre aheginde «bu-hâ-râ»larla içim dolu, arabamızın bulun-duğu yere vardık. Deli dedikleri delikanlıya küçük bir bah-şış vermek istedim, etrafıma bakındım, yok!...

— Başımı alıp gitti; burada işi bitti!. Ciğerime kadar ürperdim. Bu, bir aralık görünüp yok-lara karışan sabit fikir bestecisi, acaba ruh burkuntularımı

72 da beraberinde alıp götürmüş müydü?... Keşke... Dkindiye doğru Şemdinli'deyiz. Seyyidler yola çıkmış, bizi karşıladılar. Otomobillerimiz de orada... Bir dükkânda ballı, peynirli, kaymaktan daha kaymak yoğurtlu, etli, bö-rekli bir kahvaltı...

Van'a hareket... Dşte şimdi büyük ruhaniyetleri ziyaretten bende kalan izleri noktalamaya başlıyorum. Şoförün yanında, herkes derin bir sükut içinde, Şemdinli dağlarının keskin zikzakla-rını dönerken dış dünyadan hiçbir şey göremez halde oldu-ğumu bir anda farkediyorum. Bir çıkartma kağıdı üzerindeki hacimsiz şekiller... Dünya şimdi gözümde, bu... Çıkartma kağıdı üzerinde yollardan geçiyor, derelerden atlıyor, du-raklarda iniyor, kahvehanelerde çay içiyor, sorulanlara cevap veriyor, her şeyi üçüncü buudunu kaybetmiş bir satıhtan ibaret görüyorum:

Bu nasıl bir dünya, hikâyesi zor; Mekânı bir satıh, zamanı vehim... Bütün bir kâinat, muşamba dekor, Bütün bir insanlık yalana teslim...

Bu darlıktan kurtulmak istercesine irkildiğim zaman da, karşıma Seyyid Tâhâ Hazretlerinin mezartaşı dikiliyor ve «Hadis» olmak şerefini kazanmış, şair Lebid'in bir mısraı kulaklarımda çınlıyor :

«—? Söz odur ki, Lebid söylemiştir: Allahtan başka her şey bâtil...» Dleride, «Şeytan Köprüsü» denilen çukur bir yerde ben-zinimiz tüketiyor, sağa sola yalvarmalarımıza kimse mete-lik vermiyor, ertesini akşam Van'da vereceğim konferansın suya düşme ihtimali beliriyor. Dkinci araba önümüzden daha evvel gelip geçmiştir. Ne yapacağız şimdi; «Şeytan Köp-rüsü» çukurunda mı kalacağız?

73 Nihayet, bizi yakınca bir yere, meselâ Başkale'ye ata-bilecek kadar benzin bulabiliyoruz. Dış dünyanın itici, dürtükleyici tesirleri ne olursa olsun, asla üç buudlu dünya içinde karar kılamıyoruz.

Gece... Öbür otomobildeki arkadaşlar kayıp... Başkale'-den alınan benzin... Kapkaranlık yollarda fenerlerimizin bir ân aydınlatıp karanlığa salıverdiği telgraf direkleri... Kar-tallar uykuda... Bizse otomobili iç ve dış fenerleriyle, kendi ışık kozamız içinde, bir kıvılcım gibi dipsiz karanlıkta yu-varlanıyoruz. Feza gemisinde miyiz, ne?...

Van... Her şey yerli yerinde, dünya yerli yerinde, ama ben yerli yerimde değilim. Bu zamana kadar gördüklerimin belki en naziği, en fedakârı, en şefkatli ve riayetlisi Kadri Perihanoğlu'nun evinde, türlü müvazişler içinde iki gece misafirlik... Muhip beraberimde... Herkes, beşeri ünsiyet derecesinin

son had-diyle beni halkalamakta, kucaklamakta, okşamakta... Binlerce gencin ve Van'lı gönüldaşın heyecanla dinleyip ellerini patlatırcasına alkışlar içinde beni havalara uçurduğu konferans... Ama benim gözümde herşey çıkartma kâğıdı plânında... Konferanstan sonra, ertesi günü uçağa atlamak üzere, kuş tüyü şefkatiyle insana sarılan yatağa girince, gözümün önünde, bir karış yüksekliğinde taştan, muştaki! bir çerçeve, iki ucunda birer kitâbelik taş, toprak

bir ze-min... Bu toprak, nefes alıp veren bir göğüs... Dnip çıkıyor ve zamanı yürüten ahengi besteliyor :

— Allah, Allah, Allah...

ve Medine kaynaklı, Şam, Buhara, Serhend ve^daha birçok mübarek yerle çerçevesi, bugün Türk'e kalan pay olarak da en sağlam mekânlaşmayı işte bu müselle içinde perçinle-yen ruh...

Ah, ah!.. Malik olduğumuzu sandığımız nice şey var ki, onları her an yeniden arayıp bulmadıkça sahiplik ne mümkün!..

Evet, vatanım içinde vatanımı buldum!..

VATANIMI BULDUM Ankara'nın Bağlum, Van'ın Arvas ve Şemdinli'nin Neh-ri noktaları arasındaki müselle içinde yoğunlaşp, deniz-leri ve karariyle bütün Türk sınırlarını çizen manâ... Mekke

75 74 Netice-i Kelâm YOL

Bu şartlar altında biz, vatan ve insan kurtarıcılığının en hummalı ve çileli kadrosunu temsil eden Büyük Doğucular, ne yapmak, nasıl bir yol tutmakla mükellefiz?

(Şekspir) in dediği gibi : «— Olmak mı, olmamak mı; işte bütün mesele!» Elbette olmak... Ama ne türlü?..

Evvelâ kendimi muayene edeyim: Türkçede «yaş yetmiş, iş bitmiş» diye bir mesel var... Bu yaşın sınırı başında olduğuma göre işimi bitmiş sayabilir miyim? Asla!.. Son nefesime kadar, elimden geldiğince memuriyetime devam edeceğim! Yaratıcıya şükürler olsun, kendimi bu cehdin, hiçbir kırıklık ve düşüklük göstermeyen ve 33 yıldır devam eden çizgisi üzerinde hisse gereğince, ruhumun ışık saçamaz ve maddemin ayak atamaz olacağı hengâmede beni öbür âleme çağırır ve bu dünyada hare-ketsiz kalmaktan kurtarır. Ben, emekliliği olmayan ve bir kenara çekilip pinekemeye izni bulunmayan bir dâva üze-rindeyim. Öyleyse ve dileğim hacet kapısından döndürül-76

mezse, beni ölünceyedek genç kabul edebilirsiniz. Bir Fran-sız edibi; eserindeki ihtiyar kahramana şu sözü söyletir :

— Mademki ıstırap çekiyorum, demek gencim! İstıraba, yani ruh acısına ihyâkâr bir kuvvet tanıyorsa-nız beni en genç yaşında kabul edebilirsiniz. Ama belli olmaz; Allanın bana ne gün «gel!» emrini vereceği biline-mez. Elverir ki, yine onun emir ve iradesiyle, son gününe kadar vazifeme devam edebileyim. Bugün için tamamiyle tecelli etmiştir ki, mücadelemden dönmek şöyle dursun, herkesin hakkı olduğu üzere, bir kenara çekilip başımı ya-tığı koymayı ve susmayı bile küfür saydıracak bir mevzie gelmiş bulunuyorum. Mücadele yolunda aldığım mesafe, aşdığım ve aşacağım engeller ne olursa olsun.

Bu millet, bu cemiyet, bu rejim, bu kanun, bu kadro, bu anlayışsızlık, bu seviyesizlik, bu zevksizlik bu kabiliyet-sizlik, bu samimiyetsizlik bana engel olamaz. (Perikles) in üstün cemiyetinde bile «meğer bir ömür katırlara saman yerine gül yedirmeye çalışmışım!» diyen şair (Pendar-Pin-daros) acaba benim düştüğüm küskünlüğe uğramış mıdır? Böyleyken ben yoluma mâni kabul etmiyor ve

eğer katır-lara çiçek yediremiyorsam suçu kendimde bulmaya hazır bir mizaç taşıyorum. Özrüm ne kadar büyük olursa olsun, mazeret sevmiyor, mesuliyete bayılıyorum.

NE YAPMALI? Sual bu!.. Tesiri yavaş, fakat sürekli, kitap yolunda mı gitmeli; ne olursa olsun, «Büyük Doğu»yu mu çıkarmalı, «Büyük Doğu Cemiyeti» ni mi kurmalı?.. Yoksa hepsini bir araya mı getirmeli?.. Ddeal olan, elbette hepsini biraraya getirmek... Her şekle rağmen yerini asla bırakmayacak olan da kitap... Fa-kat bazı kat'î imkânsızlıklar ve olumsuzluklar önünde öbür

77 iki yoldan birini, yahut ikisini birden feda etmek gerekti-ğine göre hangisi?.. Büyük Doğu mecmuası, bin kere izah ettiğimiz gibi, bizden sayılan sözde olmuş ve yetişmiş kalemlerin (profe-sör, muharrir, şu, bu) mutlak kofluğu, ateşsizliği ve nefes-sizliği yüzünden ne bu dâvanın mânada ve maddede vit-rinini yapabilecek yardımcı el noksanlığından, şimdilik bu-lutlar üstünde bir mâna sembolü olarak kalmak, asla top-rağa inmeme ve şanlı mazisini gölgelememekle mükellef-tir. Bu, kesin olarak böyle!.. Yeni nesil içinde, bu dâvanın, madde ve mâna beraber, usta dökümcüleri, güdümcüleri, imalcileri ve teşhircileri yetişinceyedek böyle!..

Bu bahsi kapatalım!.. CEMDYET

Büyük Doğu Cemiyeti?.. Hemen her vilâyet ve birçok kaza merkezinde birer volkan ağızı halinde her ân fıkırda-yan, lâv püsküren, tavsamak ve gevşemek nedir bilmeyen, pencere camlarında sineklerin dansı yerine birbirinin üstü-ne abanmış hummalı kafalar görünen, mücerret kültürle alan, büyük bir mâlî takat, fikrî güç, benzeri görülmemiş bir cemiyet...

Anadolunun 100-150 yerinde kurulursa ve ortalama he-sapla her şubeye 100-150 kadro billûrlaştırılsa büyük ümit kapısını açacak olan böyle bir cemiyet, yağurucularından evvel hamurunun şu anda hazır keyfiyetine bağlı bir iştir; ve henüz bu hamurun istidat belirtip belirmediği bir (son-daj) mevzuudur. Anadolu'yu, Büyük Doğu delegeleri genç-lerle taramak ve ona göre davranmak lâzım.. Bu da "belki en kısa zamanda lâzım.. Bu da belki en kısa zamanda ele alacağımız bir teşebbüs; fakat vaziyete göre yüzde ellisi

78 «evet!» olduğu kadar yüzde ellisi «hayır!» olan bir tasav-vur... Ana Nizamnamesi hazır ve nurdan bir şehrâyin biç-i-minde bir teşekkül mimarîsine sahip bu Cemiyet —ki enin-de sonunda kurulmaya mahkûmdur— binbir hesap yüzün-den belki bugünün âcil meselesi değil, ancak çıtlatma ve seferberliğe hazır tutma mevzuudur; ve pek yakında ne nasıl olacağını göstermek zorundadır. Şimdi o, iç ve dış (sondaj) âletlerimizin vereceği işaretlere göre, ya toprak yarılmış da içine geçmiş, yahut yer çatlamış da içinden fir-lamışçasına bir tecelliye sahne olmamak üzere, gözleri yu-mulu, uyku taklidi yapmakta ve rüyasını seyretmekte... Evet; maddede olmasa bile, mânada çoktan beri şekillen-miş olan bu Cemiyet, fiil ve aksiyon kalıplarına dökümünü ya istikbalin ateş nesillerine havale edecek, yahut, fikircisi sağken hemen vücuda getirecektir. Dkisine de eyvallah... Bakalım mukaddesatçı ve kökçü yeni Türk gençliği elinde, kafası buz ve sınırları nasır tutmuş ve her türlü sahte vaad-lerden usanmış başıboş kalabalıklar ne nispette ateş alma istidadı gösterebilecek?..

Bunu, bu eserin sonunda neşrettiğimiz Ana Nizamna-me projesine verilecek cevaplar ve takınılacak tavırlardan anlayacağız.

Dşte o zaman : «— Olmak veya olmamak!..» RAPOR

Bütün bu muhasebeden sonra «Cemiyet» fikri bir müddet için muallâkta tutulmak şartıyla, iş, «b. d. Yayınları» nı hızlandırmak, genişletmek, Doğu ve Batı kaynaklarından büyük bir plâna çıkarmak, (dinamik) fikir ve hadiselere

79 bakış sahasında da «Büyük Doğu»nun yerini «Rapor» iara havale etmeye kalıyor. Şu var ki, sade benim imzam altında ve mazur bir (Solo) halinde ve neşir zamanları belirsiz «Rapor»ları, bi-rinci derecede gençlerin birinci derecede açık tutmak, aylık, iki veya üç aylık bir zaman tahdidi içinde vermek en doğru ve en güzeli... Bu noktaları Kasım ayında çıkarmayı düşün-düğümüz «Rapor 3» belli edecektir.

Böylece, titizlik kaygısı ve etrafını bulamamak acısı yüzünden mazur bir (Solo) diye ifadelendirdiğimiz şekil, yavaş yavaş orkestra olmaya doğru gidecek, işte o zaman (Filârmonik) çapı kazanıp «Büyük Doğu» ya dönebilecek ve porsumuş, kokmuş imzalara kapılar kapatılırken (kalite) humması diye aziz bir nefis murakabesine kapı açılacaktır.

Belki de özlediğimiz, kafası meşale ve yüreği ateş yu-vası, eser vermeye başlamış genç nesil bu suretle heykel-leşecek, kendisini, Cumhuriyet devresi mahsulü, yanık ve kavruk, hazım ve tenasül cihazları işler nesillerden ayırd etmeyi bilecektir.

Emir Allahtan, tevfik Allahtan, takdir Allahtan...

Büyük Doğu Cemiyeti Ana Nizamnamesi Fası 1

Bu Nizamname, 1949 yılında ilk defa kurulan «Büyük Doğu Cemiyeti» nin ana dayanaklarını gösterir mahiyette kaleme alınıp, Dışleri Bakanlığına verilen şeklin aynı olup, karara varıldıktan sonra bazı değişikliklere açık vaziyette Büyük Boğucuların nazarlarına va'z olunmuş.

80 DSDM VE ŞEKDL 1 — Siyasî, Harsî ve Ahlâkî Büyük Doğu Cemiyeti ku-rulmuştur. Merkezi Dstanbul'dur.

Şimdilik hiç bir yerde şubesi yoktur. Cemiyet dilediği zaman ve mekanda, vatanın her tara-nda şube açmak hakkını mahfuz tutar. 81

2 — Cemiyet evvelâ bir çekirdek halinde teşekkül! edecektir. Hedef ruhunu bütün vatan ağacına aşılama için -, başlangıçta sadece fikrî ve harsî sahada faaliyet göstermek-tir. Buna rağmen bütün hak ve imtiyazlarıyla siyasî bir par-tinin kanun çerçevesinde malik bulunduğu iş ve aksiyon -yolunu da, dilediği zaman ve mekânda faydalanmak üzere.--elde tutar.

Dkinci Fası GAYE VE DÂVA 3 — Gaye, belli başlı bir ruh tamamlılığına, ruhun ah-?•? lâkta ve dünya görüşünde ana dayanağına bağlı Türk fer- dini yetiştirmek, erginleştirmek ve kadrolaştırmaktır.

Gaye, başkaca, şöyle hülâsa olunabilir. Garp dünyasının müsbet bilgilerden ibaret madde ha-kimiyetini ve akıl yoliyle maddeyi istismar zaferini, tam bir şahsiyet ve ehliyetle Doğuya mal edip, Doğunun aslî ruh vahidine eklemek, böylece doğunun eksikliğini Batıda ve Ba-tının eksikliğini Doğuda giderici üstün bir cemiyet mefkure-sine bağlamaktır... «Büyük Doğu» adını işte bu temel ölçü-den alan mefkurevî terkinin fişkıracağı ana diyar olarak da, Türkiye'yi örnekletirmek...

4 — Kütüphanelik mikyasta bütün bir ideolocya ör- güsüne dayalı olan bu dünya görüşünü, teker teker yine ki-

taplık çapta fikir inşaları belirten dokuz kutuplu bir inanış; sistemi vardır:

Ruhculuk Ahlâkçılık 82

Milliyetçilik Cemiyetçilik Şahsiyetçilik Keyfiyetçilik Nizamcılık Müdahalecilik Sermaye ve Mülkiyette tetbircilik 5 — Cemiyetin, sadece birer mevzu başlığı ağziyle bil- dirilen bu dâvalarına karşılık, düşmanlığını da ifadelendir- mek zorunda olduğu onbir tane aks-i dâvası vardır:

Her türlü Allahsızlık... Her türlü ahlâkî kayıtsızlık... Bütün derece ve istihaleleriyle materyal istik ve komü-nistlik... Kozmopolitlik...

Başiboş fertçilik... Teftişsiz ve murakabesiz taklitçilik... Fikir ve ilimde posacılık ve kısırcılık... Sahte ve köksüz inkılâpçılık...

Züppe Garp hayranlığı... Bütün ahlâk dışı tecellileriyle eyyam güderlik ve is-tismarcılık... Dehhameleşmiş (urlaşmış) sermaye istibdadı ve içtimai adaletsizlik... 6 — Büyük Doğu mefkuresinin gözünde ölü mef-

humlar simsarlığı eden beylik klişe ezbercisi ve orta malı umde canbazı bir zamane tipi vardır. Dşte bu tipin mücerret seciyesinden tiksinen Büyük Doğu ruhu, kendi farikasını or- taya koymak için, şu noktayı, bilhassa ve tekrar tekrar öl- çüleştirmelidir.

Büyük Doğu gaye ve dâvalarının en kısa mevzu başlık-ları halinde gösterilen esaslar, her biri kitaplık cehtler tem-sil etmiş, etmekte ve edecek olan ölçü manzumelerinin isim-

83 lerinden ibaret olup, bütün bu esasların düğümlendiği aslî nokta da, millî tefekkür ve tahassüs mihrakıdır.

Üçüncü Fasıl VASITA VE USÛL 7 — Büyük Doğu-Cemiyeti, gayesine varmak için, ka-nun hükümlerine tam uygunlukla, iki vasıta ve usûl kabul eder:

A: Maddî iş ve aksiyona kapalı, sadece fikrî, siyasî, harsî ve ahlâkî tebliğ ve telkin vasıtalarına açık, mâna ve nazariye hedefi...

Bu hedefe giden yollar: Dhtiyaca göre birçok neşir organı kurmak... Mecmualar, broşürler, beyannameler, kitaplar ve her sahada her türlü eserler yayınlamak.; Güzel sanatlardan nihaî derecede fay-dalanmak... Konferanslar, münazaralar, toplantılar, temsiller, müsamereler, şenlikler, tertipleme.

B: Kanun çerçevesinde madde ve ameliye hedefi... Bu hedefe giden yollar:

Dâvanın olgunlaştığı ve kadrolaştığı kanaati doğduktan sonra seçimlere girmek, millet temsilciliği etrafındaki siyasî mücadeleye atılmak ve yalnız bu usûlle iktidarı elde etmeye çalışmak.

Dördüncü Fasıl VASIF VE ŞART 8 — Büyük Doğu Cemiyeti kadrosuna girecek insan için gereken şartlar, umumî ve hususî olarak iki kısımdır: 84

Umûmî şartlar: A — Millî tefekkür ve tahassüs mihrakına pazarlıksız bağlı olacak... B — Büyük Doğu Mefkuresini, bütün dâvaları ve aks-î davalarıyla kayıtsız ve şartsız, benimseyecek...

C — Erkek olacak... D — Yirmi iki yaşını doldurmuş bulunacak... E — Millî ahlâk telâkkimizin ölçüleri içinde kötü kişi olmayacak... Hususî şartlar:

F — Ruhî ve bedenî, kötü ve çirkin illetlerden uzaklık... G — Hamle, fedakârlık, vecd ve heyecan seciyesi...

H — Belli başlı bir duygu ve düşünce istidadı... D — Her bakımdan üstün ahlâk...

Umumî ve hususî, birbirinden ayrılmaz ve müsâmahB kabul etmez olan bu şartlar üzerinde taktir hakkı cemiyetin umumî idare heyetine aittir.

9 — Yukardaki maddenin umumî şartlarındaki vasıflarına malik bulunanlar, cemiyet merkezine başvurarak, «Büyük Doğu Cemiyeti» nin gaye ve şartlarını kabul ettiklerine ve âzası olmak Dstediklerine dair matbu teklif ve taahhüt varakasını, doldururlar ve azadan iki şahsın her türlü kefalet belirtici takdimi altında umumî reisliğe verirler. Umumî reislik de bu müracaatı umumî idare heyetinden geçirip kabul veya red eder.

10 — Her âza, zenginlik veya fakirlik derecesi ne olursa olsun cemiyete her ay yalnız, on (10) lira aidat verilmeyi kabul edecek ve bu vecibeyi mukaddesatına ve şahsî namusuna bağlı, ihmal ve tehir kabul etmez bir mükellefiyet sayacaktır.

Aidat, ayda on (10) ve senede yüz yirmi (120) liradan fazla veya eksik olamaz. Aylık aidatın sabit mükellefiyetinden başka, servet ve

85 iktidar ehlinin Cemiyete yapacağı her maddî yardım, teberuru ve hibedir. 11 — Merkeze uzak yerlerdeki cemiyet âzası, aylık aidatlarını, o yerde şube açılıncaya kadar, her aybaşı posta havalesi ile «Büyük Doğu Cemiyeti Umumî Reisliği» adresine göndereceklerdir.

12 — Her ayın ilk haftası sonuna kadar aidatı gelmeyen azaya merkezden matbu bir hatırlatma kartı gönderilir. Bu kartın, adresini buluşundan itibaren bir hafta içinde gelmeyen aidatın sahibi, gayeye ve gaye ahlâkına arka çevirmiş sayılır ve Cemiyetten çıkarılır.

13 — Büyük Doğu Cemiyetinde fahrî âza yoktur.' Âzalık bakımından her fert, öteki ile aynı derecede olmak üzere

Cemiyetin aslî âzasıdır.

Beşinci Fasıl TEŞKDLÂT VE SELÂHDYET 14 — Büyük Doğu Cemiyetinin teşkilât ve selâhiyet basamakları şöyledir: A: Büyük Divan B: Umumî Reislük C: Umumî Ddare Heyeti D: Merkez Umumî Heyeti E: Şubeler Umumî Heyetleri F: Şubeler Ddare Heyeti G: Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisi H: Şube Haysiyet ve Dnzibat Meclisleri Dr Muvakkat Mümessillikler.

BÜYÜK DDVAN 15 — Büyük divan, parça parça âza ve şubeler arasın- da, bütünü temsil edici murahhaslar topluluğudur. Cemiye- tin, yekûn ifadesile, Umumî Heyeti mevkiindedir.

Ana dâvalarını müzakere, yapılan işleri murakebe, ya- pılacak işleri tesbit etmek ve Umumî Reisle Umumî Ddare Heyetini seçmek üzere yılda bir defa toplanır. Ayrıca, Umu- mî Ddare Heyetinin kararıyla, istenilen zaman ve mekânda toplanabileceği gibi, yekûn ifadesile Cemiyet âzasından en az beşte birinin Umumî Ddare Heyetine karşı toplu isteği üzerine de içtimaa çağrılır. En az on gün önceden Büyük Divan içtimainin günü, saati, yeri, ruznamesi, iki gazeteyle ilân edilir ve hükümete bildirilir. Dçtimâ talik edilirse bu iş -ayni şekilde tekrarlanır.

16 — Büyük Divanı terkip edecek murahhaslar sayısı, daima (1) fazlasile yüzer yüzer hesaba tabidir. Murahhaslar sayısı, en aşağı (101) olmak üzere, Umumî Ddare Heyetin- ce tesbit olunur. Ona göre kaç azaya bir murahhas düştüğü tayin ve alâkalılara tebliğ edilir.

17 — Büyük Divanı bütünleştirecek olan murahhas- lar, Umumî Ddare Heyetinden verilecek nisbet ve talimata göre her yerdeki Büyük Doğucular tarafından seçilir.

18 — Umumî Ddare Heyeti âzası, Büyük Divanın ayrı- ca seçilmeye muhtaç olmayan tabii uzuvlarıdır.

19 Büyük Divan, Cemiyetin, tek ve müstakil nefis halinde, en üstün selâhiyet ve en yüksek irade merkezidir. 20 — Büyük Divanın toplantısı etrafındaki idarî ve usulî şartlar Dernekler Kanununun Umumî Heyetlere ait hükümleri içindedir. Tesbit ve davet edilen murahhaslar sa- yıısının üçte iki nisabı şarttır. Dkinci davet ve talike rağmen Büyük Divan adına içtimâ eden murahhasların, sayısı ne o- lursa olsun, verecekleri kararlar, bütün Cemiyet kadrosunu .temsil ve ifade etmiş olur. Şu kadar ki, Ana Nizamnamenin

86 87 değiştirilmesi veya cemiyetin feshi gibi hallerde, müzakere" ve karar nisabı, mevcut azanın en aşağı yine üçte ikisidir.

21 — Büyük Doğu Cemiyetinin Umumî Reisi, Büyük Divan kararile ve gizli reyle, tek olarak doğrudan doğruya• seçilir.

22 — Umumî Ddare Heyeti âzası Umumî Reis seçimin-

den sonra Umumî Reis tarafından tesbit ve Büyük Divanın tasdikine arz olunur. Bu şahıslardan herhangi birine veya? hepsine itirazı olanlar söz alıp itirazlarını belirtirler ve uygun gördükleri şahsı veya şahısları teklif ve müdafaa ederler. Dtirazların cevabını Umumî Reis verir. Umumî Reis, ne ticede, bizzat tesbit ettiği Umumî Ddare Heyeti âzası üzerinde Büyük Divanı tatmin edemezse, onun temayül gösterdiği şahısları kabule mecbur olur; yahut istifa eder. Umumî Reisin böyle bir istifadan sonra tekrar seçilmesi, Umumî idare Heyeti âzası olarak tesbit edilen şahısların Umumî Di vanca kabulü demektir.

23 — Büyük Divanın müzâkere tablosu Umumî Ddare Heyetince tanzim edilmekle beraber, Divan dilediği mevzu' ve dâvayı açmakta biricik selâhiyet sahibidir.

24 — Umumî Ddare Heyetinin çalışma raporunu tetkik, hesaplarını teftiş ve bütçesini tasdik, maddî ve manevî zimmetlerini ibra, Büyük Divanın başlıca işlerindedir.

25 — Büyük Divan, Umumî Ddare Heyetinin hesaplarını, seçeceği iki murakıp vasıtasıyla teftiş eder.

26 — Cemiyetin feshi takdirinde mevcut mal ve paraların nasıl tasfiye edileceğini Büyük Divan kararlaştırır. . UMUMÎ REDSLDK:

27 — Umumî Reislük, Cemiyetin ve Cemiyet ruhunun tek şahıs üzerinde tecelli ve temessül etmiş, fikir,, dâva ve. hareket rehberliği makamıdır.

28 — Umumî Reis bütün Büyük Doğuculara şamil bir düstûr halinde, kendi hor nefsinin aşan fikirler manzumesinin selâhiyeti bakımından hudutsuz bir tebâiyet merkezi temsil ederken, fikirlerinin doğruluğuyla beraber, şahsî bakımından, cemiyette en küçük ferdin her türlü muayene ve murakabesine tabi bir mânaya esirdir. Büyük Doğucular, bir taraftan hak ve hakikat temsilciliğiyle Umumî Reislerine, kendi nefsleri üzerinde nüfuz ve selâhiyetlerin âzâmisini verirler; öbür taraftan da hak ve hakikat dışı nefsanî bir hale karşı Umumî Reisin nefsi üzerinde kendi nüfuz ve selâhiyetlerini âzâmi derecede görürler.

29 — Umumî Reis, Cemiyetin, Cemiyette her fert ve her topluluk ifadesinin, Umumî Ddare Heyetinin ve Büyük Divanın başıdır.

30 — Cemiyetin temsilcisi Umumî Reistir. Cemiyet adına söz söylemek, onun yahut Umumî Ddare Heyeti âzasından tevkil edeceği bir şahsın hakkıdır.

UMUMÎ DDARE HEYETD: 31 — Umumî Ddare Heyeti Umumî Reisin başkanlığı altında, reis ve ayrıca sekiz azadan ibaret ve sadece Büyük Divana karşı mes'ûl, Cemiyetin merkezî temsil karar ve fiil cihazıdır.

32 — Umumî Ddare Heyeti, Umumî Reisin teklif ile âzasından birini Umumî Reis vekili, birini umumî katip, birini

umumî muhasib, beşini de umumî haysiyet ve inzibat mec- lisi âzası olarak seçer ve dilediği gibi vazifelendirir.

33 — Cemiyete ait bütün gelirler bir banka nezdinde açılacak cari hesapta toplanır. Bu hesaptan para çekmek, bi- rinci derecede bizzat Umumî Reisin imzası ve ikinci dere- cede Umumî Ddare Heyeti âzasından herhangi birinin imza- sile ve çift imza marifetile olur.

88 89 Bu paranın lâzım olduğu kadarı cemiyet kasasında tu- tulabilir. 34 — Cemiyet parasının bütün sarf ve tahsis mevzu-

undan Büyük Divana karşı Umumî Reis mes'ûldür. 35 — Umumî Ddare Heyetinin yedek âzası yoktur. Her- hangi bir sebeple ayrılanların yeri boşalır ve işleri Umumî Ddare Heyeti kararile öbür azaya devredilir.

36 — Umumî Ddare Heyeti, Büyük Divana hesap ver- mek ve tasdikine iktiran ettireceği mes'ûliyetini üzerine al- mak şartile Ana Nizamname hükümlerine aykırılık müstes- na, Cemiyet teşebbüs ve teşkilâtı üzerinde fevkalâde her kararı vermek selâhiyetindedir.

Umumî Ddare Heyeti, alelade işler çerçevesinde her ka- rara doğrudan doğruya mezundur. 37 — Umumî Ddare Heyeti en aşağı haftada bir kere

toplanır. Umumî Reis her zaman Umumî Ddare Heyetini içtimaa davet edebilir. MERKEZ UMUMÎ HEYETD:

38 — Merkez Umumî Heyeti ikâmetgâhları merkezde olarak merkez nezdinde kayıtlı âza kadrosudur. Merkez Umumî Heyetinin toplanması, ancak Büyük Divana murah- has seçmek içindir. Merkez Umumî Heyeti, kendi öz top- luluğu ile, uzaktaki Büyük Doğucular dışında hiçbir temsil ve karar selâhiyeti ifade etmez. Fakat Umumî Ddare Heyeti- nin daveti veya âzasından beşte birinin teklif ile istişarî ma- hiyette ve temenni sadedinde, Umumî Ddare Heyetinin gü- dümü altına girerek toplanabilir ve dilediği bahsi açar.

ŞUBELER — UMUMÎ HEYETLERD: 39 — Şube açmak ve o yerdeki Büyük Doğucuları bir 90

şube içinde kümelendirmek kararını Umumî Ddare Heyeti verir. 40— Şubeler, sadece istenilen vilâyet ve kaza merkez- lerinde açılacaktır. Dcabında fert fert en hücre noktalara ka- dar ulaşacak ve her biri seyyar bir merkez ve şube temsil edecek olan Büyük Doğucular, teşkilâtlarını, cemiyet plânın- da küçüğe doğru büyütmeğe müstağnidirler. Ruhların ta- hammurunu temin eden ana merkezlerden her tarafa fert fert sirayet edeceklerdir.

41 — Şubeler kendi aralarında müstakil ve tek tek merkeze bağlı.

42 — Şubeler «Büyük Doğu Cemiyeti Şubesi» tarzında, yalnız yerinin ismini taşıyacak ayrıca vilâyet veya kaza merkezi olduklarına dair bir kayıt ve kademe belirtme—yeceklerdir.

43 — Şube açılacak yerde Cemiyet âzası, Umumî Dda—re Heyetince gösterilen bir veya birkaç murahhas vasıtasile ve kanunî icaplara uygun şekilde o yerin Umumî Heyeti o- larak toplantıya çağrılır. Toplanan Umumî Heyetler, kendi idare heyetlerini seçerler. Gereken kanunî formalitelerin ik- malile beraber şube açılmış olur.

44 — Şube Umumî Heyetleri o yere kayıtlı cemiyet azasının yekûn ifadeleridir.

Şubeler açılıncaya kadar esasen merkez nezdinde ola—cak olan bütün âzalık kayıtları, şubeler açıldıktan sonra da o şube kayıtlarının ikinci nüshası halinde merkezde de yürü—tülecektir.

ŞUBELER — DDARE HEYETLERD: 45 — Şube Ddare Heyetleri umumiyetle beşer kişilik olacaktır. 91

46 — Şube Ddare Heyetinden biri reis, biri reis vekili kâtip ve muhasip, üçü de şube Haysiyet ve Dnzibat Meclisi âzasıdır.

47 — Şube Ddare Heyetleri, reisini ve diğer iş bölüm—lerinin azasını kendi arasından seçer. Şube Ddare Heyetleri, Haysiyet ve Dnzibat Meclisi azasına ayrıca başka işlerde ve—rir.

48 — Her şube, kendisine bağlı azanın aidatından ve başka yollardan temin edeceği geliri kendi hesabına topl—yıp, merkezden alacağı talimata göre hareket edecek ve ma—lî noktadan müstâkil olacaktır.

49 — Şubeler, icap ve ihtiyaca göre kendilerine tahsis edilecek masraf ve bütçe mevzuunda, gelirlerinin derecesi—ne bağlı değildirler. Vaziyete göre malî istiklâllerine rağmen merkezden her türlü yardımı isteyebilirler.

Mânada ve maddede her şubenin faaliyetini Umumî Ddare Heyeti tanzim eder. 50 — Şube idare heyetlerinin selâhiyetleri o yerde

Umumî Ddare Heyetini temsil etmektен ibaret ve Umumî Ddare Heyetinden aldığı nisbetedir.

51 — Şube Ddare Heyetleri Merkez nezdindeki usûl ve şekil altında âzalık müracaatlarını tetkik ve doğrudan doğruya kabul veya reddederler.

53 — Umumî Ddare Heyeti marifetile gaye yolunda tedvin ve en hurda teferruatına kadar tesbit edilecek üstün ahlâka en küçük riayetsizlik, Cemiyetten derhal çıkarılmak için sebep teşkil eder.

Cemiyetten çıkarılmayı mucip her hareketin incelenme ve ihzarî mahiyette bir hükme bağlanma mekanizması, Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisidir.

Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisi, ihtar ve tenbih mevzuunda her ceza şeklini müstesna buluşlarla keşfeder.

54 — Birbirleri vasıtasıyla mukaddes bir vazife halin^{de} de daimî murakabe altında bulundurulacak olan Büyük Do-

ğuculardan birinin en basit ahlâkî inhirafı, Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisince incelendikten sonra o mevzuda Umumî Ddare Heyetince mucip sebeplere dayanılarak veri- lecek ihraç veya ihtar kararı, tashih kabul etmez bir kafîlik ifade eder.

Bir itham mevzuunda, itham edilene, Umumî Ddare He- yeti karşısında nefsinin müdafaaya kadar bütün korunma yol- larını açacak olan Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisi, diler- se, dayandığı hadisenin ehemmiyet ve kıymetine göre, ih- raç kararını bütün âza kadrosuna tamim ettirir. Dâvaya her türlü ihanet, takdiri Umumî Ddare Heyetine ait olarak, alenî tamimlerle teşhiri emreder.

UMUMÎ HAYSDYET VE DNZDBAT MECLDSD: 52 — Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisi, Umumî Dda- re Heyeti içinde, bir teşekküldür. Vazifesi, Büyük Doğu Ce- miyeti fikir ve ahlâk ölçülerinin, Umumî Ddare Heyeti adına cezaî hüküm hazırlayıcılığıdır. Umumî Ddare Heyetinden al- dığı işlerin tahlil, tertip, tesbit ve tahkik borcunu yerine ge- tirir ve raporunu Umumî Ddare Heyetine verir. Rapordaki hükmü kabul, tasdik, temsil ve icra edecek olan Umumî Dda- re Heyetidir.

92 ŞUBE HAYSDYET VE DNZDBAT MECLDSLARD: 55 — Şube Haysiyet ve Dnzibat Meclisleri; yine o şubenin idare Heyeti içinde bir reis ve iki azadan mürekkep ayrı bir teşekküldür. Şube Ddare Heyeti tarafından seçilir. Reisini kendi arasından intihap eder.

Küçük ihtar cezalarını, kendi idare heyeti marifetiyle doğrudan doğruya yerine getirecek olan şube Haysiyet ve Dnzibat Meclisleri, Cemiyetten çıkarılmayı mucip veya neza-

93 ket ifade edici vakaları, bütün unsurlarını tesbit ederek, Umumî Haysiyet ve Dnzibat Meclisinden geçirilmek üzere Umumî Ddare Heyetine sevkettirir.

Herhangi bir Cemiyet âzası mahallî olarak kendisine ve- rilen cezaları, Umumî Ddare Heyeti nezdinde temyiz edebi- lir. Temyiz neticesinde haksız çıkan azanın siciline, aldığı cezadan daha ağır olarak «nefsinin haksız müdafii» notu geçirilir; yahut davasını kazanan âza takdir edilir.

MUVAKKAT MÜMESSDLLDKLER: 56 — Muvakkat Mümessillikler, henüz şube açılmamış yerlerdeki Büyük Doğuculardan birinin, Umumî Ddare He- yetince bu vazifeye seçilmesi suretiyle meydana gelecek temsil, teşkil, tavassut ve irtibat makamlarıdır.

Şubeler açılıncaya kadar Büyük Doğu Cemiyeti, Mer- keзде Umumî Ddare Heyeti ve her yerde muvakkat mümes- siller vasıtasile idare olunacaktır.

Mümessilin nezdinde, kendisinin Mukavvat Mümessil olduğuna dair, Umumî Ddare Heyetinin kararını bildirir bir vesika bulunacaktır.

Merkeze uzak yerlerdeki şahısların Cemiyete âza olmak için müracaat merkezleri Muvakkat Mümessillerdir.

Henüz hiçbir âzası olmayan veya muvakkat mümessili tayin edilmemiş bulunan yerlerdeki istekliler, doğrudan doğruya Umumî Reisliğe, haklarında her türlü bilgi unsuru- nu ihtiva edici bir mektupla başvururlar.

Muvakkat mümessiller nezdinde Cemiyete ve giriş me- rasimine ait her türlü unsur bulunacaktır.

Böyle yerlerdeki istekliler, teklif varakalarını muvakkat mümessilden alıp doldururlar ve aynen merkezdeki müracaatlar tarzında ve iki azanın taktimi şeklinde tekliflerini Merkeze iletirler.

Altıncı Fasıl DŞ VE FAALDYET: 57 ?— Umumî Ddare Heyeti Cemiyet gaye ve dâvaları- nın devamlı bir vecd, heyecan ve hayatiyet plânında ruhları kavraması, eşsiz bir dinamizma belirtmesi ve asla donmuş kalıplar halinde sürüncemeye geçmemesi her an bir ibda ve icat zekâsile çalışmak borcu altındadır. Bu çalışmalara, Ce- kalıplar halinde sürüncemeye geçmemesi her an bir ibda ve manevî her kıymeti getirecek edebî ve ahlâkî müsamereler bilhassa dahildir.

Cemiyetin rehber unsurlarile yakın ve uzak azaları ara- sında maddî ve ruhî temasın bütün vasıtalarla, en hararetili ve şahsiyetli mikyasta, her an yenilik ve canlılığını muhafaza etmesi en hassas noktadır.

Cemiyet merkezi en uzak yerdeki azasına kadar faali- yetini, kararlarını, telkinlerini, buluşlarını, fikirlerini, aynı zamanda Türk Umumî vicdanına aksettirecek tarzda, mali- yeti bahasına veya parasız broşürler ve tamimlerle bildire- cektir.

58 — Büyük Doğucuların dâva zaferi bakımından ifa- desile mükellef oldukları şahsiyetli birlik ve bütünlük man- zarasında, kılıklardan, şahsî itiyatlardan, hususî zevklerden, muaşeret edeplerine ve en kalın fikir kıstasından en ince bedî ölçüsüne kadar keskin bir hususîlik tecelli edecektir. Bütün Büyük Doğucuların tek bir mâna ve madde teknesin- de hamur haline gelmeleri ve tek lezzet belirtmeleri de baş- ta Umumî Reis bulunmak üzere hamurkârlar mevkiindeki Umumî Ddare Heyeti azasının ve ileride şube reislerle idare heyetlerinin işidir. Dç ve dış tecelli çerçevelerinde şahsiyet ve asliyet, Büyük Doğucuların ilk fârikasıdır.

95 Büyük Doğu Cemiyeti, Ana Nizamnamesinin her nok- tasından sezileceği gibi, ölü kalıplara bağlı alelade bir ce- miyet şeklinde değil, bütün bir ruh mimarisi işini üzerine almış bir ocak mahiyetinde kurulmaktadır.

Yedinci Fasıl PRENSDP VE SDSTEM: 59 — Bütün bir prensip ve sistem manzumesinden iba- ret olan Büyük Doğu mefkuresinin baş prensibi, prensiple- rin klişe üstü ruhuna nüfuz etmek ve baş sistemi, dâvası ve âzası arasındaki uzviyet birliğini sonsuz bir titizlikle ko- rumaktır. Bu gözle, gayenin gerçekleşmesi yolunda yegâne iktisadî vasıta olan ayda 10 liralık aidattan hiçbir sebep ve bahaneyle vaz geçememek prensipi yanında, gerçekten muhtaç ve lâıyk bir veya birçok Büyük Doğucuya, gerekirse Cemiyetin bütün mevcudile imdat etmek prensipi de var- dır. «Gerekirse» mefhumunun takdirindeki bütün hak ve selâhiyet, Umumî Reisin teklif ve tasvibi altında Umumî Ddare Heyetine aittir.

Umumî idare Heyeti, ayda 10 liralık aidatı bilfiil ve hiç bir vasıtayla veremiyecek azanın vaziyetini tesbit ve belli.-başh bir zaman için, Cemiyet kasasından yine Cemiyet ka- sasına yatırılmak üzere kendisine borç olarak tediye selâhi- yetine maliktir.

Sekizinci Fasıl

program, zamanın akıcılığı ve mekânın yıpratıcılığına karşı, donuk ve deri üstü formüllere dönmemek, köksüz ve mev- zii islâh çarelerinden ibaret kalmamak için, eşya ve hadise- lerin sabit kanunlarını ve mahrem temellerini fethedici bir ideolocya örgüsü içinden tütmelidir. Bu yüzden,

şube şube her faaliyet sahası üzerinde bir ana teşkilât plânı ve iş programına malik bulunan Büyük Doğu mefkuresi, bunları, basit kemmiyet plânında ayrı ayrı saymaktan müstağni durur ve kendi ideolocya örgüsü içinde teker teker çekip çıkarılacak ipuçları halinde temsil ve ifade ettiğine inanır. Büyük Doğu mefkuresinin bağlı olduğu Devlet ve Ddare şekli Cumhuriyetin en ileri, gerçek ve mefkûreleştirilmiş nevidir.

Dokuzuncu Fasıl TARDH VE KURULUŞ: 61 — «Büyük Doğu Cemiyeti»nin tesis tarihi günüdür. Bu tarih, tam bir yıl sonra, Umumî Ddare Heyeti'nin tayin ve tesbit edeceği yerde toplanacak olan ilk Büyük Divana ve bütün teşebbüslere ait hareket noktasıdır.

62 — Büyük Doğu Cemiyetinin, Umumî Reis ile beraber 9 kişilik Umumî idare Heyeti kurucular mevkiindedir. 63 — Büyük Doğu Cemiyetinin 9 kişilik kurucuları, isimleri ve adresleri aşağıda yazılı şahıslardan ibarettir:

PLÂN VE PROGRAM: 60 — Hükümetin bütün iş sahaları üzerinde plân ve

96 97 «b. d. Yayınları»nın bugüne kadar neşriyatı ve sıra numaralarına göre listesi:

1 — ESSELÂM (Mukaddes Hayattan Levhalar; Mevcudu pek az — Dağıtım: Abdullah Işıklar

2 — HAC'dan Çizgiler, Renkler ve Sesler Mevcudu az — Dağıtım: Abdullah Işıklar

3 — TÜRKDYE'NDN MANZARASI (Cumhuriyetin 50 Yılında)

Mevcudu az — Dağıtım: Abdullah Işıklar 4 — DDEOLOCYA ÖRGÜSÜ

Dördüncü baskısı hazır — Hicret Yayınevi 5 — ÇDLE (Şiirler;

Altıncı baskısı hazır — Çile Yayınevi 6 — RABITA-D ŞERDFE

Tükenmiştir. 7 — BAŞBUĞ VELÎLERDEN 33 Mevcudu pek az — Dağıtım: Abdullah Işıklar 8 _ SON DEVRDN DDN MAZLUMLARI Üçüncü baskı - Mevcudu az — Dağıtım: Çile Yayınevi 9 — O VE BEN

Tükenmiştir.

10 — SULTAN VAHDDÜDDN Üçüncü baskısı hazır— Dağıtım: Çile Yayınevi 11 — BABIÂLD

Dkinci baskı — Dağıtım Çile Yayınevi 12 — HDTABE

Tükenmiştir. 13 _ ÇÖLE DNEN NUR (Çöle ve bütün zaman ve mekâna)

Dördüncü baskısı hazır — Dağıtım Çile Yayınevi 14 — Müteakip baskı numarası

15 — RAPOR 1 Mevcudu az — Dağıtım: Çile Yayınevi 26 — Müteakip baskı numarası 17 — DHTDLÂL

Dağıtım: Hicret Yayınları I 18 — ULU HAKAN II. ABDÜLHAMDD HAN Çıkmak üzere

19 — Müteakip baskı numarası 1 20 — HAZRET-D ALD (Dlim Beldesinin Kapısı) Dağıtım: Çile Yayınevi

21 — VELÎLER ORDUSUNDAN 333 (Halkadan Pı-rıltılar) Dağıtım: Dergâh Dağıtım

98 99 Art* bu dâvay, eşya ve hadiselere nakşetme yolunda nihaî (aksiyon) a girişmenin zaman, gelm.ft.r.

Henüz (proje) safhasında bulunan ve maddî ve manevî (son-dajlara göre bir karara bağlanacak olan "-Büyük Doğu» dâvası yo-lunda Büyük Doğuculann şimdiden tek tek kendilerini mümessil kabul etmelerini, harekete geçmelerini ve tespit ve temennilerini

bize yazmalarım dilerim. 101

RAPOR 1

Bu serinin başı ve az miktarda mev-cudu olan «Rapor 1» ÇDLE YAYI-NEVD, Beyaz Saray Beyazıt, Dstanbul adresinden istenebilir.

ILIM BELDESDNDN KAPISI Hazret - i Ali Bir takım .istismarcı (editör) ler elin-de tamamlanmadan basılmış, türlü uy-gunsuzluklara uğratılmış ve Büyük sa-habînin ancak halifeliğine kadar haya-tım çerçevelemiş olan bu eser, niha-yet şهادetinedek bir misli ilavesiyle yayınlanmıştır. Dağıtım: ÇDLE YAYINEVD, Beyaz Saray, Beyazıt, DST.

Başbuğ VeSlîerdan 333 — Halkadan Pınlıtlar — Eski baskılarının iki misli çapında kafi ve nihaî şekliyle çıktı. DERGÂH DA-ĞITIM A.Ş. Ankara Cad. 85 DSTANBUL.

i, Başmuhasıp

LTD. STL 10.-TL. »al«1&lU - DST. Necip Fazıl Kısakürek _ Rapor Cilt2 www.kitapsevenler.com

Merhabalar Buraya Yükleğim e-kitaplar Aşağıda Adı Geçen Kanuna Dstinaden Görme Özürlüler Dçin Hazırlanmıştır

Ekran Okuyucu, Braille 'n Speak Sayesinde Bu Kitapları Dinliyoruz Amacım Yayın Evlerine Zarar Vermek Değildir

Bu e-kitaplar Normal Kitapların Yerini Tutmayacağından Kitapları Beyenipte Engelli Olmayan Arkadaşlar Sadece Kitap Hakkında Fikir Sahibi Olduğunda Aşağıda Adı Geçen Yayın Evi, Sahafıar, Kütüphane, ve Kitapçılardan Temin Edebilirler

Bu Kitaplarda Hiç Bir Maddi Çıkarım Yoktur Böyle Bir Şeyide Düşünmem Bu e-kitaplar Kanunen Hiç Bir Şekilde Ticari Amaçlı Kullanılmaz

Bilgi Paylaştıkça Çoğalır Yaşar Mutlu

Not: 5846 Sayılı Kanunun "altıncı Bölüm-Çeşitli Hükümler " bölümünde yeralan "EK MADDE 11. - Ders kitapları dahil, alenileşmiş veya yayımlanmış yazılı ilim

ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticarî amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü

bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braill

alfabesi ve benzeri 87matlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir."Bu nüshalar hiçbir şekilde

satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılmaz ve kullandırılmaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması

ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur." maddesine istinaden web sitesinde deneme yayınına geçilmiştir.

T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Bilgi Dşlem ve Otomasyon Dairesi Başkanlığı Ankara

Bu kitaplar hazırlanırken verilen emeye harcanan zamana saydı duyarak Lütfen Yukarıdaki ve Aşağıdaki Açıklamaları Silmeyin

Not bu kitaplar Görme engelliler için taranmış ve düzenlenmiştir. Tarayan

